

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiiu pe an 12 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, strada măcelarilor nr. 34.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garnod.

Veniți, să ne închinăm!

de prof.

Sibiiu, 12 Maiu n.

Ca o cântare de biruință, desfătându-ne auzul și înviorând sufletul nostru, va răsună mâine, în dimineața sfinte Dumineci a Samarinenței, glasul ciopotelor catedralei românești din Sibiiu.

Sunetul lor metalic va despică triumfător văzduhurile, pentruca să străbată departe, vestind pretutindeni, peste întreagă întinderea așezărilor românești, acest prilej de înaltă și senină bucurie a Ardealului nostru.

Mulțimea fără număr a satelor românești, — cari împodobesc văile adormite în umbră și câmpiile întinse în bătaia razelor de soare — și toate cătunele noastre, aninate pe costișul dealurilor, vor tresări în dimineața acestei sfinte Dumineci de bucuria cea mare, care trebuie să cuprindă ca un fior tainic și să stăpânească toată suflarea românească în elipa, când se pregătește pentru creștinescul praznic al sfințirii acestui minunat lăcaș de rugă, pe care dintru nimica l-a ridicat, împodobindu-l cu atâta strălucire, dajdia cea de bunăvoie, izvorită cu prisosință din sentimentul de jertfire al poporului nostru dreptcredincios...

La un singur cuvânt de îndemnare au alergat cu toții — cei mulți și săraci cu jertfele lor mici, dar curate ca obolul văduvei, iar bogatîi întrecându-se întru mărimea sumelor închinare, ca să dea mână de ajutor la clădirea acestei sfinte biserici, a cărei lipsă neapărată eră așa de mult simțită din partea tuturor.

Este o minunată coincidență, că această casă a lui Dumnezeu s'a isprăvit și se predă destinațiunii sale tocmai acum, când întreg neamul românesc se află în preajma înălțătoarelor sărbări jubilar, din prilejul împlinirii alor optsprezece sute de ani, de când zămislitorul poporului nostru: Traian, cel mai bun și mai fericit împărat al lumii, a sădit aici, la marginea răsăriteană a împărăției sale, această viță latină.

Este jocul sortii și al împrejurărilor că noi, Românii ortodoxi din țara Ardealului, abia acum, după optsprezece secole de viață creștină, ne putem vedea împlinită una dintre dorințele noastre de veacuri!

Să avem earăși o casă a Domnului, care prin însași înfățișarea ei din afară și prin podoabele-i din lăuntru să poată face mărturie dreaptă despre tăria credinței acelor, cari cu frica lui Dumnezeu întră întrînsa la rugă și închinare.

Câte rânduri de strămoși ai noștri n'au purtat zadarnic această dorință, coborându-se în mormânt sfârșiți de jalea neputinții de a vedea întruparea dorinței lor! Câtă duioșie nu se desface din cuvântul inițiatorului acestei clădiri, al nemuritorului Șaguna, care la sfintele sărbători ale Crăciunului din 1857 vorbiă astfel clerului și poporului său: „avem și astăzi câteva sute de copii la Sibiiu, în școalele de aci, și bucuos i-aș adună lângă mine în toate Duminecile și sărbătorile la slujba dumnezească, și cu osârdie le-aș da lor învățătură în toate și pentru toate spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturor, dar nu avem biserică unde să-i adun...!“

Acum această biserică — este!

Astăzi vedem înălțându-se, în toată mărimea ei falnică și impunătoare, tălmăcirea în ziduri de îndelungă statornicie și în colori de zugrăveală măiastră a acelei dorinți, de jalea neîmplinirii căreia au suspinat atâtea rânduri de oameni...

Iar dimineață vom auzi, cum se desprinde din înălțimea celor două turnuri, ca un puternic glas de chemare, sunetul ciopotelor, menit

să vestească tuttora tăria legii românești, care a fost și va rămâne cea mai zdravănă temelie a ființării și propășirii noastre.

Această biserică metropolitană își va deschide mâine larg porțile, să cuprindă întrînsa toată suflarea românească, câtă va alerga la marele praznic al târnosaniei, ca să îngenunche înaintea sfântului altar, aducând jertfa laudei și înălțând rugăciuni de mulțumită către cel Atotputernic, care „a păzit cu mâna tare pe Român, poporul seu“, povățuindu-i pașii spre cărările cele grele, dar frumuse ale dreptății și ale biruinții.

Cei-ce vor sosi, de aproape și din depărtare, la această serbare a bucuriei noastre, de bună samă, nu își vor opri privirea asupra micilor nepotrivelii ale stilului în care e zidită catedrala, nici vor cercetă, dacă felurimea colorilor și podoabelor din lăuntru este ori nu în toate mulțamitoare.

Ci mai virtos își vor însenina gândul și se vor veseli întru inima lor socotind, cât de mare este bucuria noastră acum, când această biserică se înalță, — ca o compenzație, ca o mângăiere pentru trecutul nostru de lipsuri și suferinți — în mijlocul unei cetăți atât de vestite, cum a fost din îndepărtate vremuri cetatea Sibiiului, ale cărei porți atâtea veacuri au fost zăvorite strașnic dinaintea noastră.

Din Sibiiu, ca și din celelalte orașe din Ardeal, au fost vreme îndelungată eschiși strămoșii noștri. Până bine de curând nu le eră îngăduit să aștearnă adânc în pământ temelie trainică pentru biserică românească, cu turn și cu clopote.

Modesta bisericuță, ce se află până mai ieri-alaltăieri pe locul catedralei de azi, eră fără turnuri și fără clopote și stătea topilată în fundul unei curți strâmte, anume ca prin înfățișarea ei umilă și prin ascunzișul, ce o fereă din fața lumii, să vestească toată umilinta, câtă a trebuit să îndure veacuri de arândul neamul și legea noastră strămoșească în această țeară....

Dar nu se cuvine a turbură, evocând amintiri dureroase, bucuria sărbătorească a acestor zile, în cari Dumnezeu dreptății trimis-a neamului și legii noastre strămoșești, în chipul acestei biruinți frumdoase, o cuvenită răsplătire pentru suferințele îndelungate.

În inimile noastre răsare acum și sporește o nădejde nouă, că acelaș Dumnezeu al îndurărilor nu își va întoarce fața de la noi, ci ne va trimite, după vrednicia noastră, și alte dovezi ale milei Sale, până când odată vom ajunge *plinirea vremii*, care va aduce realizarea tuturor justelor noastre dorințe și ale sfintelor noastre aspirații.

Atunci neamul nostru, — care a fost atâtea vreme adâncit în întunec și umilinta, și pe care trecutul cel greu de suferințe îl îndreptățește la un viitor de mângăietoare răsplată, de slobozenie deplină, — se va înălța și va vedea lumină mare...

Un soare nou va încălzi atunci, cu raze dătătoare de viață și de tărie, inima amorțită a credincioșilor acestei sfinte biserici...

Deci pentru clipa răsăririi
Acelui soare ce așteptăm

Not Domnului să ne rugăm!

Biserica catedrală ortodoxă română din Sibiu.

Ideea edificării catedralei.

În toamna anului 1857, pe la începutul lui Octomvrie, episcopul Șaguna merge la Viena. N'a fost primul drum pe care l-a făcut marele Arhiepiscop la Viena, și n'a fost nici cel din urmă. De multeori îl făcuse el înainte de aceea, și de mulțori l-a mai făcut și după aceea, cu toate greutatele mari cari erau legate pe atunci de o călătorie atât de lungă, făcută în mare parte cu trăsură, pentru că căi ferate pe atunci nu erau în Ardeal.

N'a mers Șaguna nici de astădată la Viena, — cum n'a mers aici odată, — în afaceri particulare, din plăcere, pentru distracție, ci dintr-un de interesul mare ce-l purta trebilor obștești, din necesitatea și dorința de a mai esopera câte ceva pe seama neamului și pe seama bisericii sale.

Conform dorinței exprimate, Șaguna a fost primit în audiență privată din partea Maiestății Sale. În cursul audienței apoi Șaguna a prezentat Monarhului mai multe rugări, menite să îmbunătățească și se ușureze soarta poporului românesc din Ardeal, pururea credincios patriei, tronului și casei domnitoare.

Între rugările de deosebit cuprins se află și aceea, ca Maiestatea Sa să se îndure preagrațios și să dea episcopului Șaguna permisiune preagrățioasă să deschidă colectă obștească, nu numai în Ardeal, ci în toate provinciile monarhiei, în scopul adunării unui fond din care să se ridice o biserică catedrală ortodoxă română în Sibiu.

Maiestatea Sa a încuviințat cererea numai decât, iar prin o rezoluție preainaltă, datată din Laxenburg, a dat și în scris voe episcopului Șaguna să deschidă o colectă pentru adunarea fondului din care să se poată ridica catedrala ortodoxă română din Sibiu.

Ideea edificării catedralei a venit deci dela Șaguna, dela acest bărbat providențial al nostru, dela care ne-a rămas tot ce avem: metropolă, lege fundamentală bisericească (statutul organic), fundațiuni, etc.

Abia sosisse Șaguna acasă din obținerea călătoriei și abia ajunsese să se stabilească planul după care credea să-și poată crea mai departe fondul necesar pentru ridicarea catedralei, și o preapăcută surprindere l-a făcut, prin faptul, că înasul Maiestatea Sa, Împăratul și regele Francisc Josif I, s-a anunțat ca primul contribuent la fondul bisericii catedrale, trimițând episcopului Șaguna prin guvernatorul Ardealului din zilele acelea, principele Schwarzenberg, frumoasa sumă de 1000 galbeni austriaci.

Însemnatul eveniment a fost adus la cunoștința publicului românesc în numărul 101 din 21 Decembrie 1857 al „Telegrafului Român”, care în fruntea foii, cu litere mari și roșii, a publicat următorul comunicat:

„Maiestatea Sa ces. reg. apostolică, preaînduratul nostru Împărat Francisc Josif I prin preapăcută hârtie de cabinet din 26 Decembrie c. n. 1857 s'a îndurat preagrățios a dăruia unamii galbeni pentru zidirea unei biserici catedrale ortodoxe răsăritene în Sibiu. Prin urmare și a poruncit, ca suma de 1000 galbeni să se dea prin mijlocirea Maiestății Sale, a domnului guvernator al țării, prințului Carol de Schwarzenberg, la locul său de domiciliu.”

Frumosul și marimosul dar al Maiestății Sale, venit tocmai în preajma sărbătorii Nașterii Domnului, a fost o nouă dovadă despre deosebita bunăvoință și îngrijire preainaltă dată credinciosului popor român din Ardeal, mai ales însă un act de frumoasă atențiune manifestată din partea Monarhului față de credinciosul său sfetnic, episcopul Șaguna, și de bunele și nobilele sale intențiuni.

„Telegraful Român”, organul de publicitate al episcopului Șaguna, întemeiat de Șaguna și condus după îndrumările și indigitările lui Șaguna, pe atunci redactat de Visarion Roman, a comentat în numărul 102 acest fapt de mare însemnătate dupăcum urmează:

Ca un soare de primăvară, plin de dulceață și de putere, a străbătut prin inimele tuturor fiilor bisericii greco-răsăritene din Ardeal mult îmbucurătoarea veste despre mărețul și gloriosul dar ce s'a îndurat a-l face Maiestatea Sa, iubitorul nostru domn și împărat Francisc Josif I, pe seama bisericii catedrale gr. răsăritene din Sibiu. Acel duh fericitor, ce suflă prin toată legislația Maiestății Sale ces. reg. apostolice, prin toată legislația, zic, ce e basată pe veciniciile temeiuri ale asemenea îndreptățirii tuturor popoarelor din marea familie de popoare austriace, acel duh se vede lămurit și din această faptă marimoză ce adaugă încă o piatră scumpă la cununa ce și a împletit-o Maiestatea Sa prin nenumăratele sale faceri de bine. Românii de legea răsăriteană din Ardeal simțesc mărirea darului acestuia împărătesc, în tot cuprinsul ei, cu atât mai vătos, că acela atinge cea mai scumpă comoară a lor, biserică, și nu vor lipsi a trage din trânsa încercare nouă de a se lăsa cu credință neclătită de înaltul tron împărătesc. Și dacă și în timpuri vitrege, în cari biserica lor era eschisă din cercul celor îndreptățite, ei au păstrat nepătat paladiul credinței către înalta casă domnitoare, cu cât mai vătos acum, dupăce prin sfințitul cuvânt împărătesc a căzut păretele cel din mijloc ce desparte popor de popor și biserică creștinească de biserică creștinească, și după ce se văd și ei strânși la sinul cel iubitor al înălțatului lor domnitor, se vor întrece a jertfi pentru augusta casă domnitoare și pentru înflorirea și creșterea statului, căruia sunt și ei cetățeni, toate puterile sale. Dar nu numai la Românii din Ardeal de legea răsăriteană ori la coreligionarii lor din marea monarhie austriacă peste tot, ci și la toți fiii bisericii răsăritene, fie aceia în oricare parte a lumii răspândiți, va străbate vestea aceasta de bucurie, până în coliba celui mai de pe urmă țărăn, producând cea mai curată mulțămire către înaltul donator, și așa numele înaltaceluiași va trăi ca o tradiție sfântă, tipărită cu litere neșterse în inimele lor, din generație în generație.”

Ideea frumoasă a episcopului Șaguna de a ridica la Sibiu o biserică catedrală dreptcredincioasă, a fost îmbrățișată deci întâiu din partea Maiestății Sale a preabunului nostru împărat și rege apostolic, care a ținut să fie primul contribuent la fondul pentru ridicarea catedralei. Nu peste mult a urmat apoi un regiment al Maiestății Sale, regimentul 8 ces. reg. de gendarmerie, ai cărui ostași de rând, Români de naștere și Neromâni, au adunat cu crucerul suma de 200 fl. și au trimis-o pentru fondul catedralei.

Suma colectată a fost trimisă episcopului Șaguna prin comandantul regimentului, vicecolonelul Iankovski, care a adresat activului Arhiepiscop gr. or. român din Ardeal și următoarea scrisoare:

„Excelența voastră! Cugetul care a purces din religiosul sentiment al Excelenței Voastre pentru înființarea unei biserici catedrale, a aflat în mijlocul regimentului meu răsunsetul cel mai îmbucurător, și nu numai mărturisitorii religiei gr. or. ci tot insul din supușii mei cu plăcere intimă și din puteri a luat parte la binecuvântata întreprindere. Rog așa-dar pe Excelența Voastră a primi grațios suma de 200 fl. monetă convențională, cu bucurie jertfită, ca un ajutor sfânt, care e dedicat vecinicieii, și a fi încredințat de nemărginită stimă și respectare cu care rămân, etc.”

După Maiestatea Sa a urmat deci armata Maiestății Sale, care încă a ținut să contribuie după puteri la realizarea frumosului plan al ridicării unei biserici catedrale ortodoxe române în Sibiu, și bunul început a avut în curând frumoasă și rodnică continuare. El de prisos a spune, că la frumoasa scrisoare a vicecolonelului Iankovski episcopul Șaguna a răspuns în termeni foarte frumoși, iar Maiestății Sale i-a mulțumit prin guvernatorul țării, mai târziu însă și în persoană.

Apelul lui Șaguna.

La zelul de jertfire al credincioșilor săi din dieceza Transilvaniei episcopul Șaguna a apelat în preajma sărbătorii Nașterii Domnului. În pastorală de Crăciun a anului 1857 le comunică ideea înființării bisericii catedrale, când dupăce părințește îi îndeamnă pe toți se caute să se întărească în credința cea dreaptă și să se îndeletnicească să facă numai fapte bune și plăcute Domnului, le vorbește în chestia catedralei astfel:

„... Dar pentruca să putem cerceta biserica (care ne învață să facem fapte bune și ne întărește în credință) și acolo să ne putem ruga, trebuie să avem biserici pe lângă episcopi, și în toate orașele și satele, și unde este lipsă de zidirea bisericilor, acolo să dăm ajutor și sprijineală, ca frații noștri să nu rămână fără mângăere sufletească.

Tocmai, iubitorilor mei, avem lipsă neîncunjurată de o biserică episcopescă la Sibiu, care să fie maica tuturor bisericilor din eparhia noastră. Lipsa aceasta am așternut-o la preainaltul tron al Maiestății Sale preabunului nostru împărat Francisc Josif, și recunoscându-o de dreaptă s'a îndurat a-mi da voe pentru strângerea unui ajutor în toată împărăția. Și fiindcă lucrul acesta mai aproape se ține de noi, așadară mai nainte de ce aş cere ajutor dela creștinii noștri, cari sunt afară de episcopia noastră, am aflat de bine a năzuți către voi, cari îmi sunteți cei mai aproape și a vă pofti, ca cu dragostea și cu ascultarea care ați arătat și până acum către glasul arhipăstorului vostru să alergați cu ajutorul vostru către zidirea unei biserici episcopesci la Sibiu, și să dați spre acest sfârșit sfânt din celece aveți și cu ce v'a miluit Dumnezeu, luând pildă dela văduva cea săracă din evanghelie, și să fiți milostivi, încât vă iartă puterile, știind că nu omului, ci lui Dumnezeu dați, și că nu cer pentru mine, ci spre mărirea lui Dumnezeu și spre binele vostru. Căci avem și astăzi câteva sute de copii la Sibiu în școalele de aici, și bucuroși i-ași aduna lângă mine în toate Duminecile și sărbătorile la slujba dumnezeiască și cu osârdie lași de lor învățătură în toate și pentru toate spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturor, dar ne avem biserică unde să-i adun. Deci iubitorilor mei în Cristos, când vă vor cerceta pe voi preoții voștri cu episcopii bisericești și vă vor

pofti a da mână de ajutor pentru zidirea unei biserici episcopesci la Sibiu, atunci și cel mai sărac să aducă o jertfă mică, dar plăcută lui Dumnezeu, iar despre cei mai avuți și mai bogați am nădejde, că se vor întrece cu milele și cu rârna lor către ridicarea casei lui Dumnezeu, și așa bogății și săracii mă vor mângăia pe mine și-mi vor ușura grijile mele, ca cu suflet odihnit să vă zic vouă tuturor pururea: Darul Domnului nostru Isus Christos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împreunarea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți Amin. Dat-am în reședința noastră episcopescă cea din Sibiu, în 1-lea Decemvrie 1857 Sus însemnatul episcopul vostru Andreiu Baron de Șaguna.”

Pastorală aceasta a fost împărțită preoților din dieceza gr. or. română a Ardealului cu îndrumarea să o cetească poporului în biserică la Crăciun, la Anul-Nou și la Bobotează.

În 4 Decemvrie 1857 episcopul Șaguna a adresat apoi protopresbiterilor și preoții din dieceza următorul cercular:

„Din hârtia mea arhipăstorală care am slobozit o sub 1-lea Decemvrie a. n. nrul cons. 980 ați înțeles lipsa zidirii unei biserici catedrale la Sibiu, și provocarea mea, ca tot mădularul eparhiei noastre să contribuie la această sfântă întreprindere. Deci, ca strângerea milei să meargă cu rânduiială bună, află de lipsă a demandă:

1. Ca în fiecare parohie parohul atârnat să iee cu sine pe curatorul primar al bisericii, sau fiind acesta împiedicat din orice pricină, să iee lângă sine unul dintre curatori, pe care vor vrea ceaștia, și pregătind protocolul milei de câteva coale de hârtie, să meargă amândoi pe la casele creștinilor noștri, cerând milă pe seama zidirii bisericii catedrale la Sibiu.

2. Culegerea aceasta are a se începe dela 26 Decemvrie 1857 și rezultatul ei, împreună cu banii, are a se așterne părinților protopopi până la 1-lea Februarie 1858.

3. Parohul cu curatorul primar, sau cu alt curator, care va fi rânduit, va scrie pe fiecare creștin în protocolul cu mila, ce s'a îndurat a da

4. Parohul cu curatorul vor fi datori a predă părintelui protopop și o conștanție, care să arete câți bani s'au dat din parohiile singuratică, care conștanțe se va așterne scaunului episcopesc cu banii.

5. Ca strângerea milei să aibă marea cea dorită poftesc, ca părinții protopopi cu dăruirile lor să dea un bold preoților și curatorilor bisericești, care preoții și cărturarii să dea cu milele lor pildă bună celorlalți creștini. Ce se atinge de mine, eu deocamdată dau 2000 fl. banii cu aceea, că earăși voi da, cum îmi erta împrejurările.

6. Cele ce am zis sub punctul al 1-lea așa trebuie înțeles, că numai despre strângerea cea până la 1-lea Februarie 1858 vor da parohii cu curatori socoteală, ca se pot referă Maiestății Sale preaindurului nostru împărat despre porneala milei, căci Maiestatea Sa poftescă ca din în șase luni să aduc la preainalta cunoștință rezultatul strângerii milei pe seama bisericii episcopesci. De aci se vede, că strângerea obștească a milei nu se săvârșește, ci se continuă și mai departe.

Pentru aceea,

7. Parohii și curatorii se fie cu pvegheare, și să întrebuințeze tot pricepciunea care li s'ar vedeă lor bun pentru mla seama bisericii episcopesci, și apoi la 1 Iunie 1858 să facă arătare părintelui protopop atârnat despre sporul ostărilor lor.

8. Așezarea și părinții protopopi administratori protopopești să fie cu lucru atârnat cu pvegheare, și cu pricepciunea să îndemne pe creștinii cu pricepciunea spre această zidire sfântă.

despre rezultatul ostenelelor sale și ale protoșilor să refereze încoace la 1-lea Iulie 1858, ca apoi se pot așterne și eu Maiestății Sale starea milei adunate, ce mai departe a urmat.

9. Aceasta normă are a se păzi până atunci, până când eu nu voi spune, că colecta aceasta pe seama bisericii episcopiei are a înceta.

10. Eu mă fagăduiesc sărbătorește, că către toți aceia dintre părinții protoșilor, preoți, învățători, și alți fii ai mei suntești, cari se vor deosebi, sau cu dăruirea, sau cu râvna în strângerea milei, voi avea o îngrijire deosebită, ca ostenelelor lor în treaba aceasta făcute nu numai să le precunosc, ci și să le respălătesc lor cu mijloacele cari stau în puterea unui Arhiepiscop.

În sfârșit așteptând mângăiere din trudele părinților protoșilor, preoți și cutreieri bisericestii, rămân cu împărtășirea binecuvântării arhieresti, al vostru, Sibiiu, 8-lea Decembrie 1857 de binevoitor arhierar Andreiu baron de Șaguna.

Câtă acurateță, câtă claritate în îndrumările date subalternilor săi se cuprinde și în cercularul acesta al lui Șaguna, ca în toate actele oficiale din mâna și cu subscrierea sa! Fiecare știe și înțelegea numai deocult, ce are să facă și cum are să facă, pentruca scopul să fie ajuns, iar mai marele lor, Arhierarul, să fie mulțumit și satisfăcut, că are organe subalterne ascultătoare și înțeleghătoare de lucruri bune.

Cu mare acurateță, cu scrupulozitate rară a purtat apoi Șaguna evidența despre ofertele înrate pe seama fondului catedralei, după cum se va vedea din cele următoare.

Fondul catedralei.

Episcopul Șaguna și-a făcut o carte specială, în care avea să introducă sumele ce vor intra la fondul catedralei. A numit-o „*Colecta pe seama bisericii catedrale*”. În cartea aceasta cu mâna proprie a trecut orice sumă de bani primită în scopul indicat și singur a făcut din

în când și încheierea socotelii. Căutând contribuente introdus în Maiestatea Sa, Monarhiei, Episcopul Șaguna l'a

Maiestatea Sa preînaltul catedralatului împăratului nostru înscris lociș 1, 1000 de galbini, cari înbânduse cu 4 flr. 50 cr. monedă națională, au făcut 4833 florini ruceri”.

Al doilea contribuent la fondul catedralei a fost principele de Schwartzenberg, guvernatorul țării, care a dat 50 de galbini.

Al treilea însuși episcopul Șaguna, introdus în carte astfel: „*Românul Dumnezeu Andrei, episcop, 2000 florini*”.

Al patrulea „*măritul regement gendarmerie*” cu cele 200 florienele cari a fost vorba. Urmează apoi „*Marele boier și baron austriac din țara românească, domnul Dimitrie Belu (Belu) cu 100 galbini*”.

Vin în urmă protoprezbiteratele, dintre cari a escelat al Zlatnei și al Brașovului I și II, cari au trimis oferte benevole, adunate dela creștini, în sume de peste o mie de lei — bani mulți pe vremea a-

Între particulari aflăm sume mai înrate dela baronul Sina dela 2000 fl. dela Andreiu Moș 1000 fl. etc.

24 Mai 1858 episcopul Șaguna fiind că avea să meargă la Iași încheiat socotelile fonduralei și a predat fondul spre protoprezbiterului Panovici. Atunci suma de

na episcopul Sa mari ocotiri. A

mers pe la Arad, Timișoara, Carloveș, Triest, etc. și pretutindenea pe unde a fost, a adunat oferte pe seama fondului catedralei, astfel, că după ce s'a reîntors acasă, protoprezbiterul Panovici a putut introduce în cartea fondului catedralei următoarea poziție:

„*Din colecta adunată prin Excelența Sa, părintele episcop diecezan Andreiu baron de Șaguna, 4000 fl.*”

La suma aceasta au contribuit și membrii din familia domnitoare, dintre cari Maximilian, împăratul de mai târziu al Mexicului, a dat 600 florini.

La finea anului 1858 Șaguna încheie socotelile fondului catedralei cu următorul rezultat: 28,347 florini 47 cruceri.

În cursul anului 1859 protoprezbiterii din dieceza păstorită de Șaguna colectează de nou, și mai intră oferte frumoase și însemnate și dela particulari, precum și din diecezele străine, în cari s'a adunat suma de peste 6000 florini, iar la finea anului socotelile vin încheiate cu rezultatul următor: 38,012 fl. 08 cr.

În anul 1860 episcopul Șaguna încheie socoteala fondului la 20 Aprilie, fiindcă avea să plece de acasă. Fondul atinsese atunci suma de 40,305 fl. 36½ cruceri. Încheierea a făcut-o Șaguna cu clauzula următoare:

„Plecând la Viena am predat fondul bisericii catedrale părintelui protopop Ioan Hannia, în suma de 40,305 fl. 36½ cr. și adică: În casa bisericii din Iosefstadt, 13,650 fl. În obligații de ale societății metalurgice din Brașov 20,000 fl. În 3 obligații de stat metal. 3000 fl. În 3 obligații de desărcinarea pământului 2500 fl. În 1 oblig. din împrumutul nou de stat 1000 fl. În cupoane à 25 fl. = 150 fl. În bani gata 5 fl. 36½ cruceri”.

La finea anului 1860 fondul crescuse la suma de 42,105 fl. 77 cruceri.

În anul 1862, Iulie 1, episcopul Șaguna predă fondul catedralei eforiei diecezane spre mai departe manipulare. Era atunci de 44,072 florini 29 cr.

La finea anului 1862 fondul face 48,250 fl. iar la finea anului 1863 face 51,384 fl.

De aci încolo fondul crește mai încet, și se înmulțește numai din capitalizarea intereselor. Din colecte au intrat în cursul anului 1864 numai 262 fl. 29 cr., în cursul anului 1865 vre'o 800 fl., iar în cursul anului 1866 numai 205 fl.

La moartea lui Șaguna, anul 1873, fondul catedralei ajunsese cam la suma de 70,000 fl. În anul 1880 era aproape de 100,000 fl. La anul 1886 socotelile fondului vin încheiate cu suma de 130,179 fl. 34 cr., la finea anului 1898, anul morții Arhiepiscopului și Metropolitului Miron Romanul, cu suma de 229,623 fl. 65 cr. iar la finea anului 1901 fondul era de 507,454 coroane 20 flori. În anul următor, 1902, s'au început apoi cheltuelile, cu facerea planurilor, în urmă cu zidirea catedralei, prin urmare fondul nu a mai putut crește, ci s'a împușinat.

Decretarea edificării catedralei.

Intemeietorul fondului catedralei și urzitorul ideii ridicării ei, Arhiepiscopul și Metropolitul Andreiu Baron de Șaguna, nu se putea gândi la realizarea dorinței sale, la zidirea bisericii catedrale, pentrucă fondul nu eră destul de mare pentru a putea face față cheltuelilor reclamate de o așa zidire monumentală, cum își închipuia Șaguna catedrala ortodoxă română din Sibiiu.

Urmașul său în scaunul arhiepiscopesc, fericitul în domnul arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, sub a cărui conducere de 24 de ani a arhidiecezei gr. ort. române din Transilvania fondul catedralei crescuse la sumă mai bine decât întreită, eră de cea mai firmă convingere, că nici suma aceasta nu e suficientă pentru a se putea ridica din ea o catedrală care să fie aceea ce toți doreau să fie, o operă monumentală de artă, și ca zidire și ca ornamentare și întocmire internă. Consultări însă a avut cu sfetnicii cari îi stăteau mai aproape pentru aflarea locului potrivit, pe care să fie ridicată biserica catedrală.

După trecerea la cele eterne a Arhiepiscopului și Metropolitului Miron Romanul, conducerea arhidiecezei o primește actualul șef al bisericii gr. ort. române din Transilvania și Ungaria, Înaltpreasfințitul Domn Ioan Metianu, care imediat după ocuparea scaunului arhiepiscopesc a început să fie preocupat în prima linie de gândul realizării acestei idei, rămase moștenire dela Șaguna.

Știa și Excelența Sa, că fondul de care dispune arhidieceza pentru ridicarea catedralei n'are să fie de ajuns; dar avea încredere în credincioșii bisericii ortodoxe române și contă la zelul lor de jertfire, în care nu s'a înșelat nici în trecut. În speranța deci, că aceea ce mai lipsește se va putea aduna din oferte benevole, dela bunii Români și credincioșii fii ai bisericii ortodoxe române, dela noi și de p. în alte eparhii, s'a apucat numai decât de ducerea la îndeplinire a dorinței cu care Șaguna și contemporanii săi au mers în mormânt, de ridicarea bisericii catedrale în Sibiiu.

În 12 Martie 1899 a fost întronizat Înaltpreasfinția Sa în scaunul arhiepiscopesc din Sibiiu, și în 7 Maiu n. din același an a deschis sinodul arhidiecezan, primul condus de I. P. S. Sa.

În una din ședințele acestui sinod se decide, la cererea Arhiepiscopului și Metropolitului Ioan Metianu, acceptată și din partea conzistorului, ca să se publice concurs pentru facerea unui plan după care să fie zidită catedrala din Sibiiu. Cu aceasta s'a făcut primul pas spre realizarea unei dorințe devenită acum generală. Concursul a fost publicat nu mult după închiderea sesiunii sinodale, în foi române și străine.

În sesiunea sinodală a anului următor 1900, chestia cea mai însemnată care a primit rezolvare mulțamitoare, a fost apoi chestia edificării bisericii catedrale. La concursul ce se publicase, intraseră la timp 31 planuri de biserică catedrală, dintre cari un juriu de experți, ales din partea conzistoriului arhidiecezan, a aflat că întru toate corăspunzătoare scopului, împrejurărilor și locului, sunt cinci planuri. În urma unui studiu amănunțit, făcut în chestia aceasta din partea conzistoriului arhidiecezan, care a predat afacerea pe deplin limpezită și cu un raport detaliat în competență sinodului, apoi după o clară espunere din partea referentului comisiunei însărcinate din partea sinodului cu studiarea chestiei a tuturor fazelor prin cari a trecut chestia, dela nașterea ideii înființării catedralei, până la prezentarea planurilor, dintre cari conzistoriul arhidiecezan alesese deja pe cel mai potrivit, mai ales însă în urma stăruințelor Arhiepiscopului și Metropolitului Ioan Metianu, ca afacerea să fie rezolvată în mod final și se nu fie trăgănată și amânată fără nici o trebuință: sinodul decretează cu mare însufletire în ședința din 22 Aprilie 1900 înființarea catedralei, după planul pe care îl alesese con-

zistoriul, și pe locul din cetate, strada Măcelarilor, care va deveni gol după dărâmarea caselor cari formează proprietatea conzistoriului. Mai ales asupra locului a insistat mult actualul Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu, provocându-se la faptul, că și dorința decedaților săi antecesorii, Metropoliții Miron Romanul și Șaguna, aceea eră, ca biserica catedrală se fie ridicată în cetate, pe locul bisericii parohiale care asemenea va fi demolată. Cu privire la planul după care avea să fie ridicată catedrala, sinodul și-a espri-mat însă dorința, ca să se facă în el modificările propuse de experți, mai ales în ce privește amplificarea și înfrumșetarea din afară a edificiului.

În sinodul anului 1901 chestia catedralei vine de nou discutată. A pus-o în discuție Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu, prin raportul conzistorului adresat în privința aceasta sinodului, și prin vorbirea de deschidere, în care a atins chestia cu următoarele cuvinte:

„... Cel mai frumos și mai salutar început va fi, dacă ne vom reaminti, cum fericirii nostri înaintași s'au dus în mormânt cu o mare și ferbinte dorință, pe care ne-au lăsat-o nouă să o realizăm, adică, cu dorința zidirii bisericii catedrale, care ne lipsește. Și așa, întru a îndeplini acea ferbinte dorință a fericitorilor nostri înaintași, devenită o sfântă datorință pentru noi, vom decretă zidirea aceluia sfânt Sion, imperios reclamat, nu numai de interesul și onoarea noastră, nu numai de onoarea și nimbul religiunii noastre, nu numai de dorințele și așteptările tuturor alor nostri din toate părțile, dar și de necesitatea prea mult simțită de a întruni în acel sfânt Sion și pe cei ce din lipsa de o biserică corăspunzătoare până acuma au fost lipsiți și de neprețuitele binefaceri ale bisericii.

Deși destul de mare și grea e și această problemă, să sperăm că o vom rezolva cu bun succes, dacă pe lângă silințele noastre vom imploră și ajutorul cel puternic al lui Dumnezeu și spriginul tuturor alor nostri. Însuflețiți de asemenea bune speranțe, să ne felicităm domnilor deputați, că prevedința divină nouă ne-a rezervat ridicarea aceluia sfânt Sion al Domnului, merit a răspândi lumina și cultura religioasă-morală la întreg clerul și poporul nostru. Să ne felicităm domnilor, că acea prevedință divină nouă ne-a rezervat să aducem asemenea priinos însemnat lui Dumnezeu și poporului nostru, și așa după o matură examinare a planurilor de zidire, ce se vor prezenta separat, și după eventualele modificări ce s'ar afla de lipsă, să le dăm toți receruta aprobare pentru ca să se poată începe lucrarea...”

Și sinodul așa a făcut. Cu vot unanim a învuiat planul și preliminarul prezentat din partea conzistoriului cu privire la ridicarea bisericii catedrale, dar a dispus să se mai facă plan și preliminar și pentru unele întocmiri necesare interne, cum e: încălzirea centrală pe samă bisericii, și apoi să se facă plan și pentru turnuri, căci planul original, acceptat din partea conzistoriului, contemplanse catedrala fără turnuri. În urmă a dat conzistoriului autorizație, să iee toate măsurile cuvenite, pentruca să se poată proceda fără amânare la executarea zidirii bisericii catedrale din Sibiiu.

Cu toate aceste, chestia a mai fost discutată și în sinodul anului următor, 1902, când apoi a fost finalizată, spre bucuria și mulțămirea sufletească a tuturor, mai ales însă a celui ce a insistat mai mult pe lângă finalizarea ei, a Înaltpreasfințitului domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu.

Până la sinodul acesta chestia catedralei ajunsese în stadiul următor: Planul de zidire a fost modificat, respective întregit, prin camere

competenți, astfel, că catedrala va avea și două turnuri frumoase, cum și întocmire pentru încălzire centrală. Conzistorul a publicat apoi concurs pe baza planului modificat pentru darea zidirii în întreprindere, și dintre ceice s'au anunțat a ales persoana de încredere, însărcinată cu efectuarea planului. A fost arhitectul de bun nume din Sibiu, Szalay, cu care conzistorul a legat contract, angajând totodată și pe arhitectul orașului Sibiu, *Iosif Schussnig*, ca organ de control și de încredere al conzistorului, cu îndatorirea de a urmări cu atențiune mersul clădirii acestui nou și monumental lăcaș al Domnului.

Toate măsurile acestea luate din partea conzistorului, sinodul arhidiecezan le-a aprobat în sesiunea anului 1902, contractul legat cu arhitectul Szalay l-a ratificat, și astfel edificarea bisericii catedrale din Sibiu, a fost pusă pe calea realizării.

Demolarea vechei biserici.

Arhitectul Szalay s'a apucat numai decât după ratificarea contractului din partea sinodului arhidiecezan, de demolarea caselor pe locul cărora avea să zidească biserica catedrală. Au fost dărâmate casele cu numărul 37, 39, 41 și 43 din strada Măcelarilor, iar mai târziu s'a dărâmat și casa cu numărul 35, tot din strada aceasta, trecută prin cumpărare în proprietatea conzistorului arhidiecezan. S'au demolat și trei case din strada Bruckenthal, cu numărul 28, 30 și 32, și astfel s'a câștigat locul pe sama bisericii catedrale între stradele acestea două, cu intrare din ambele strade și cu un teren destul de mare, pentru a putea fi noua biserică încunjurată și de un parc frumos.

Mai la urmă a fost demolată biserica cea veche ortodoxă română din cetate, rămasă moștenire dela Grecii de odinioară din Sibiu, cari s'au prăpădit toți, și aflătoare în fundul curții cu numărul 39. Ultima liturgie s'a săvârșit în aceasta bisericuță, care a fost martoră la multe evenimente însemnate din istoria mai recentă a bisericii noastre, în 13 Iulie n. 1902, cu o solemnită deosebită, dându-se prilej credincioșilor să aziste la un act de rară elevațiune sufletească. Serviciul divin l-au oficiat protopresbiterii *Ioan Papiu* (parohul din cetate) *Nicolae Ivan* și *Mateiu Voileanu*, iar predica ocazională a rostit-o *Dr. Miron E. Cristea*, asesor conzistorial.

O lume aleasă românească se afla în biserică, pentru că tocmai atunci erau întrunite în Sibiu secțiunile literare ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. Și toți erau stăpâniți de o dispoziție sufletească care, prin deprimată, gândindu-se la faptul, că în acest sfânt lăcaș, la altarul cărui au servit patru Metropoliți români și au fost sfințiți cinci Arhiepiscopi, — acum se face ultimul serviciu divin!

În cursul liturghiei, la esirea cu sfintele daruri, la felul pomnirilor obicinuite, protopresbiterul-paroh *Ioan Papiu* a pomnărit: „pe toți arhiepiscopii, episcopii, protopresbiterii, presbiterii și diaconii cari au servit în această biserică, vii și morți...”, un adăns improvizat, care a făcut adănsă impresiune asupra celor prezenți. Iar după otpust, îngânându-se în ușa altarului, protopresbiterul a cerut rugăciunea de mulțămire.

Momentul însemnat din decursul acestui ultim serviciu divin oficiat în vechea biserică din cetatea Sibiului, a fost însă predica rostită din partea asesorului conzistorial *Dr. Miron E. Cristea*.

Mâncând dela cuvintele psalmistului: „*Cela ce samănă cu lacrimi, cu bucurie va seceră*”, predicatorul a făcut timp de aproape o oră istoricul bisericii din cetatea Sibiului, enumerând momentele de mare valoare pentru biserica noastră petrecute între zidurile ei, ținerea primului congres, votarea statutului organic, hirotonirea a cinci arhiepiscopi, etc., și relevând jalea ce parohienii o simțesc în momentul acesta, în care pentru ultima dată sunt întruniți în ea. Dar îi mângăie cu partea a doua din cuvintele psalmistului: „*cu bucurie va seceră*”, pentru că jalea are să fie numai trecătoare, și în locul modestei bisericuțe are să se ridice un nou Sion, frumos, mare și impunător!...

Predicatorul a schițat apoi năcazurile și primejdiile prin cari turma cuvântătoare a bisericii ortodoxe române a trecut și a avut să le îndure mai ales după desbinarea confesională, arătând cum încet pe încetul a început de nou să licărească schinteia speranței într'un viitor mai bun, și cum schinteia aceasta, alimentată de credința poporului, de munca arhierilor, mai ales a neamuritorului Șaguna, și de scutul ce l-a dat totdeauna poporului român și bisericii sale divina provedință, a devenit făclie luminoasă, în urmă soare strălucitor, la razele căruia astăzi credincioșii bisericii ortodoxe române se simt atât de tari, încât nici porțile iadului nu-i vor mai putea desbina și deslipi dela sinul bisericeii lor.

Constată apoi predicatorul, că deși mică și modestă, ascunsă în fundul unei curți, a fost bisericuța aceasta, ea totuși a servit marelui Șaguna drept catedrală episcopască și metropolitană, prin urmare toată lespede de peatră pe care a călcat el, scaunul simplu de lemn în care a șezut el, altarul modest la care el a servit Domnului timp de peste un pătrar de secol, au primit însemnătate deosebită, nu numai pentru parohienii săi, ci pentru toți credincioșii bisericii ortodoxe române din această patrie, cari cu sentimente de recunoștință se gândesc totdeauna la acest mare arhieru și regenerat al bisericii noastre!...

Așa și-au luat credincioșii din Sibiu-cetate rămas bun dela bisericuța lor cea veche, a cărei demolare s'a început apoi în ziua următoare.

Punerea petrii fundamentale.

După ce a fost demolată și biserica veche, s'a curățit terenul pentru a se putea începe cu săpatul și cu punerea fundamentului frumos și măreț al clădirii, fundamentul catedralei gr. ort. române din Sibiu. Pentru așezarea petrei fundamentale, cu ceremonie mare, în urma înțelegerii luate din partea Arhiepiscopului și Metropolitului *Ioan Metianu* cu inteligența română din Sibiu, se stabilise ziua de 5/18 August 1902, ziua nașterii Maiestății Sale Monarhului nostru, în care s'a și săvârșit însemnatul act, după cum urmează.

S'a oficiat întâiu sfânta liturgie prin Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu*, cu asistență număroasă, în biserica din suburbiul Iosefin. La orele 10 Metropolitul a sosit apoi la fața locului adus dela reședință în procesiune sub baldahin. La locul unde avea să vină altarul s'a făcut sfințirea apei, în cursul cărui act s'a așezat apoi actul comemorativ în peatra fundamentală, iar aceasta a fost scoborâtă în groapă și așezată în fundament, sub altar. După terminarea ceremoniei Metropolitul a stropit publicul

azistent, imens de mare, cu apă sfințită și s'a întors la reședință, iarăși cu procesiune, sub baldahin.

Actul comemorativ îngropat în fundamentul catedralei a fost scris pe pergament și provăzut cu numeroase subscrieri, în frunte a Metropolitului, iar cuprinsul său a fost comunicat publicului azistent la actul punerii pietrei fundamentale în firul vorbirei, pe care a rostit-o Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Metianu* în cursul sfințirii apei, și care a fost de următorul cuprins:

„Tu ești Petru, și pe această peatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui. Mateiu, 16. 18.

Când Domnul și Mântuitorul nostru *Iisus Christos* a întrebat pe sfinții săi învățăcei și apostoli: „Cine'mi zic oamenii că sunt?” și când aceia i-au răspuns: „Unii zic că ești *Ioan Botezătorul*, alții *Ilie*, alții *Eremia*, sau unul din profeți”, — apoi când adăose Domnul a'i mai întrebat: „Dar voi cine ziceți că sunt?” răspunse *Simon Petru*: „Tu ești *Christos* fiul lui *Dumnezeu*!” și la acestea și Domnul îi replică zicând: „Fericit ești *Simone*, fiul lui *Iona*, că trup și sânge n'au descoperit ție acestea, ci tatăl meu cel din ceriu. Și eu zic ție: tu ești *Petru* și pe această peatră voi întemeia biserica mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea.”

Prin aceste sfinte cuvinte a voit Domnul să arate că tot ceea ce se întemeiază pe credința în *Dumnezeu*, precum este și biserica, casa Domnului, nu se poate birui de nici o putere lumească, ba nici de porțile infernului.

Adevărul acesta ni'l mai spune și mintea noastră, iubitorilor mei fii și frați în Domnul, căci credința fiind o atribuțiune ori însușire a sufletului, iar sufletul fiind spirit nematerialnic, de care nu se poate atinge nici o putere lumească, de sine se înțelege, că nici de atribuțiunile lui, între cari este și credința, nu se poate atinge nici o putere lumească.

Prin feliurite împrejurări și eventualități omul se poate lipsi de bunurile materiale, ba chiar și de viață, fiind toate acestea materialnice. De bunurile și însușirile sufletești însă, cum este și credința în *Dumnezeu*, nici o eventualitate nu'l poate lipsi, căci acestea sunt nematerialnice.

Asemenea atribuțiune ori însușire sufletească este și cea sfântă credință a noastră, care ne-a întrunit pe noi aici, în această zi memorabilă, de îndoită sărbătoare, în care serbăm, împreună cu milioanele de popoare ale monarhiei noastre aniversarea nașterii Maiestății Sale glorioasei noastre Împărat și Rege *Francisc Iosif I*; cea sfântă credință ne-a întrunit și pe noi acum, aici, în jurul acestei petri neînsufleteite, pe care vom a întemeia în onoarea și mărirea lui *Dumnezeu* și spre folosul nostru sufletească și trupească biserica noastră catedrală, maica bisericilor din metropolie, în deplină convingere, că după zisa Domnului, mai ales spiritul ei, nici o putere lumească, ba nici porțile iadului nu'l vor putea birui.

Precum vedeți iubitorilor, nu această piatră neînsufleteită, ci opul cel măreț ce'l simbolizează ea, ne-a întrunit acum aici. Căci dacă ar putea vorbi, ne-ar spune, că ea simbolizează un op de cea mai mare însemnătate, un op de o sublimă misiune. Ne-ar spune că ea simbolizează începutul unei noue ere de progres, pentru noi și ai noștri. Ne-ar spune că a trecut timpul de restriste, care ne-a lipsit de maica noastră metropolie, și când în unele părți ale iubitei noastre patrii nu ni-se permitea a zidi biserici cu turnuri și clopote, în centrul orașelor, cum și că a sosit momentul, ca modesta noastră capelă, care ne-a adăpostit în trecut, și ne-a mângăiat în marea noastră durere pentru fatala pierdere a maicei noastre metropolii, cum și după redobândirea acesteia, să fie transformată într-o adevărată catedrală, deamă de cea mai veche metropolie, de cea mai veche religiune și de cel mai vechiu popor din iubita noastră patrie. Și așa să îndeplinim, nu numai o trebuință tare simțită, dar și o ferbinte dorință a clerului și poporului nostru, dorința cu care

toți fericirii nostri înaintași s'au dus în mormânt.

Astfel dar ne-am întrunit aici în jurul acestei petri neînsufleteite, ca prin așezarea ei de temelie la zidindă noastră biserică catedrală, totodată să întemeiem și să sigilăm și întrunirea noastră și a tuturor alor noștri într'o sfântă metropolie, și pentru ca așa într'un ouget și o simțire să conlucrăm cu toții la opul cel mare al regenerării noastre, la întărirea tot mai mult a credinței noastre în *Dumnezeu*, la tot mai mare cultivare a dragostei și speranței evanghelice, precum și la tot mai mare dezvoltare și cultivare a puterilor noastre sufletești, pentru că prin toate acestea să ne asigurăm existența pe secolii înainte, și să ne întemeiem viitor tot mai bun aici, și fericirea eternă dincolo de mormânt.

Chiar și numai din aceste puține putem vedea, iubitorilor, cât de măreț este opul simbolizat de această piatră neînsufleteită, câte așteptări și speranțe mari legăm noi de acela, pentru existența și viitorul nostru, cu ajutorul prea bunului *Dumnezeu*. Și întru adevăr, dacă biserica străbună și atunci când din vitregitatea timpurilor ea însăși era subjugată și de alungul anilor lipsită, nu numai de arhieriei, dar și de preoți; dacă ea și între asemenea împrejurări grele, prin spiritul ei cel divin ne-a ocrotit și ne-a ferit de numărătoarele pericole amenințătoare, trecute peste noi în lungul secolilor, cu cât mai mult își va împlini acum sublima ei misiune, când este liberă și autonomă!

Așa este, iubitorilor. Însă la aceasta putem conta numai dacă vom ține și noi cu toată tăria convingerii noastre la ea, precum țineau și fericirii noștri părinți. Deci veniți să ne bucurăm Domnului, mulțămindu-i din adâncul sufletului nostru, zicând cu psalmistul: binecuvîntează sufletul meu pe Domnul și nu uită toate binefacerile lui, căci nouă ne-a rezervat ridicarea acestui op epocal. Nouă rezervat a împlini o ferbinte dorință a clerului și poporului nostru, cu care s'au dus în mormânt fericirii noștri înaintași. Veniți să ne bucurăm și noi aici, pe pământ, precum credem că se vor bucura și sufletele lor în ceriu. Veniți să ne bucurăm Domnului, că nouă ne a fost rezervat, ca în locul modestei noastre capelle să ajungem a așeza peatra fundamentală a zidirea unei biserici catedrale arhidieceze și metropolie care va spune posterității până în cele mai depărtate

Insufleteți de asemenea niți să eternizăm această peatră toarele litere comemorative:

„În numele preasfintei Treimi, tălui și al Fiului și al Sfântului Spirit, sub domnirea preainaltului împărat și Rege *Francisc Iosif I*, fiind Arhiepiscop și Metropolit al Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania înaltpreasfințitul domn *Ioan Metianu*, așezându-se și sfințindu-se prin meritul suboris Arhiepiscop și Metropolit azistat de clerul superior și în prezența unui distins public mirean și a numărului popor, peatra fundamentală dela biserica catedrală a arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania, cu hramul a tei treimi, ca pe această piatră, numită peatra din capul unghiului, cu care asemănat *Cristos* prin profeți (*Ps. 117 v. 21-22*) și *Evangelisti* (*Mateiu, c. 21 v. 42*), să rămână pe vecie zidit și acoperit locul mării Domnului. Și precum peatra fundamentală, sau din capul unghiului, ține împreună părțile edificiului și dă a cestuia tărie, ca să nu se surpe, întea așa Sionul cel nou român și ortodoc întru nească sub scutul său pe fiii popului român, să apropie pe frate de frate să'i întărească cu virtuțile creștine credinței, dragostei și speranței, și nele lor vremelnice și fericirea, etc. spre mărirea numelui celui preaînalt. Fericitul în Domnul Arhiepiscop și Metropolit *Andreiu Baron de Șag* până a nu fi realizat opera ce a reînființării metropoliei vechei și înainte de a fi dat bisericii ortodoxe române splendoarea de a se cuveni după canoane, rea ei din starea umilită

prin organizarea ei canonică constituțională, pe baza statutului organic, — a simțit lipsa unei biserici catedrale la episcopia din Sibiu, devenită mai târziu arhiepiscopie și metropolie, și de aceea în pastorală sa dela 1 Decembrie 1857 sub numărul 980 face apel către eparhioții săi de toate stările, ca să contribuie fiecare după puterile sale la ridicarea unei biserici episcopale în Sibiu, care să fie „maica tuturor bisericilor din eparhia noastră”... „ce avem, — zice marele Arhiepiscop, — și astăzi câteva sute de copii la Sibiu în școlile de aci și bucuroși și adună lângă mine în toate Duminecile și Sărbătorile la slujba dumnezească și cu osârdie le-aș dă lor învățătură în toate și pentru toate, spre binele lor și spre bucuria noastră a tuturor, — dar nu avem biserică, unde să-i adun”. Iară prin circularul din 4 Decembrie 1857 numărul 990 marele Arhiepiscop începe facerea colectei în eparhie, contribuind însuși ca cel dintâi cu suma de 200 fl., și în anul următor a călătorit în persoană la Timișoara, Carloveș, Pesta, Viena, Triest, etc. pentru adunarea de oferte benevole, îndurându-se a contribui la acest scop însuși Maiestatea Sa Preaînălțatul nostru împărat și rege Francisc Iosif cu suma de 1000 galbeni.

Deși lipsa unei biserici catedrale s'a simțit și mai tare după reînființarea metropoliei, mai ales cu ocaziunea ținerii sinoadelor arhiepiscopale și a congreselor naționale-bisericești, regulate prin statutul organic, totuși această dorință, din lipsa mijloacelor nu s'a putut realiza nici sub păstoria fericitului întemeietor al fundului catedralei, sub Arhiepiscopul și Metropolitul Andrei, nici sub păstoria a doi următori ai săi în scaunul arhiepiscopesc-metropolitan, Procopiu Ivăciovici și Miron Romanul.

Provedința dumnezească a rezervat realizarea acestei opere mărețe, dorite de toată suflarea românească, ținătoare de biserică ortodoxă, actualului subscris Arhiepiscop și Metropolit Ioan, care în înțelegere cu sinodul arhiepiscopesc și în concluzare armonică cu conziliarii conzistoriali a întreprins zidirea acestei biserici, rugând pe Dumnezeu să le ajute a o străvi și sfînd, precum oarecând înțelept Solomon a zidit și terminat biserică la Ierusalim, închinată de tatăl și antecesorul său în scaunul împărătesc, de procul David.

Această biserică catedrală se zidește în locul unde s'a aflat bisericuța parohiei din Sibiu-cetate, folosită timp îndelungat ca biserică episcopescă și arhiepiscopescă, care acum s'a demolat împreună cu alte 7 case din jurul ei, toate proprietatea arhiepiscopiei.

Fie ca prin ridicarea, terminarea și venita înfrumșetare a bisericii acesteia să dăm posterității un monument etern al credinței ortodoxiei, al cultului și al hărniciei poporului nostru român. Însemnatu-lea acestea pe acest document spre veșnică amintire. Sibiu, în ziua de la 5/18 august 1902. (Urmează subscrierile).“

Și acum, să așezăm de fundament capul unghiului, cu acea ferbinte rugă-mine către bunul Dumnezeu în a cărui pace și mărire ridicăm acest Sion, ca să ne ajute a și termina cu bun succes această întreprindere și apoi să o facă izvor nesecat de întărire a credinței noastre străbune, izvor de cultivare a agostei și speranței evanghelice și prin această izvor de bine și de fericire pentru noi și pentru toate cuprinse în sfintele rugăciuni. Iar eu, cu puterea arhiepiscopescă moștenită dela sfinții apostoli ai mării, binecuvânt această salutară întreprindere, cu acea adâncă oftare a inimii mele, ca ceea ce binecuvânt eu cu ei pe pământ, cu mâna mea debilă, să binecuvînte și el în ceruri, cu dreapta sa otșfântă și otșputernică. Amin.”

Când piatra fundamentală a fost așezată la locul ei, Metropolitul Metianu a lovit-o de trei ori cu ocanul, rostind următoarea maximă: „Întemeieze-se biserică această întru mărirea marelui Dumnezeu și întru înălțarea numelui nostru Iisus Cristos”.

Au urmat apoi ceilalți membri ai înaltului cler, și asesorii conzistoriali, fiecare rostind câte o maximă potrivită.

Dăm vre-o câteva din ele. *Par-teniu Cosma*, directorul „Albinei”, a rostit următoarele cuvinte: „Întru consolidarea metropoliei și prosperarea națiunii române”. Asesorul conzistorial *Mateiu Voileanu* următoarele: „Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeu nostru, tu ești Dumnezeu, carele faci minuni”. Asesorul conzistorial *Dr. Miron E. Cristea* următoarele: „Vecinic și mai tare decât acest granit să fie țaria legii românești”. Asesorul conzist. *Nicolae Ivan* următoarele: „Vecinic să fi scut tare pentru credința și limba neamului”, etc. etc.

O nouă colecție.

Cum am spus, Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu știa, că fondul catedralei n'are să fie suficient pentru acoperirea tuturor cheltuelilor ce vor fi cu zidirea, cu ornamentarea internă și cu susținerea în viitor în stare bună a bisericii catedrale, de aceea încă în ziua punerii pietrii fundamentale a adresat un călduros apel, un frumos circular protopresbiterilor, preoților și credincioșilor din arhiepiscopie, îndemnându-i pe toți să contribuie cu cât pot la fondul catedralei și făcând însuși începutul cu frumoasa sumă de 5000 coroane. Circularul a fost de următorul cuprins:

„Una dintre cele mai frumoase însușiri ale poporului nostru a fost totdeauna cultivarea simțului religios manifestat prin alipirea și ținerea sa la biserică și religiunea străbună, cu toată țaria convingerii sale. Dovadă despre aceasta, nu numai numeroasele monumente și acte de pietate, dar și faptul, că în tot locul unde ai noștri s'au întrunit în vre-o comună, ori unde s'au așezat între alții chiar și numai câteva familii, năzuința lor principală a fost mai nainte de toate aș clădi biserică, oricât de modestă, în jurul căreia s'au grupat, în firma credință, că bunul Dumnezeu le va remunera ostenele aici și dincolo de mormânt.

Astfel vedem, că nu este comună ori cătun, care n'ar avea biserică oricât de modestă. Numai arhiepiscopie și metropolia noastră e lipsită de mângăere de a avea biserică sa, așa numită *catedrală*, aici în centrul orașului. Iar aceasta atât din cauza timpurilor trecute de tristă amintire, cari ne-au lipsit și de maica noastră metropolie, cât și din cauza, că în unele părți ale patriei noastre, până la anul 1843, *nouă Românii ortodoci nu ni-se permitea să ridicăm biserici cu turnuri și clopote în centrul orașelor*.

Acum însă după ce au trecut acele timpuri dureroase și cu ajutorul preabunului Dumnezeu am redobândit și vechea noastră metropolie și după ce mai dispunem și de un fond modest înălțat de fericitul arhiepiscop și metropolit Andrei Baron de Segura, care fond printr-o bună înțelegere și mai și spirit am crezut că e sosit timpul, ca drept mulțumită lui Dumnezeu pentru redobândirea maicei noastre metropolii și altor asemenea bunătăți și drept dovadă a vredniciei noastre, în locul modestei capele, care ne-a adăpostit în trecut și ne-a mângăiat și în durerea pentru fatala pierdere a maicei noastre metropolii, se ridicăm o biserică catedrală, maica tuturor bisericilor din metropolie, o catedrală deamă de cel mai vechiu popor, deamă de cea mai veche metropolie și religiune din iubita noastră patrie.

Am crezut sosit timpul pentru realizarea unei asemenea mari necesități și dorințe frânte a clerului și a poporului nostru, dorință cu care s'au dus în mormânt fericirii noștri înaintași, de memorie în etern binecuvântată. Căci dacă n'am face aceasta ne ar osândi greu chiar și spiritul acelor fericiri înaintași, cari încă la nașterea ideii unei catedrale s'au însu-

șir și frumose contribuiri benevole pentru fondul de care dispunem.

Am crezut, că dacă toate popoarele și națiunile mai culte și mai luminate, ba chiar și comunele mai luminate se întrec aș ridică biserici cât mai frumoase, ar fi o mare scădere, ca noi, o arhiepiscopie și o metropolie, să nu avem o biserică deamă de noi.

Din asemenea considerațiuni porce-zând și mai având în vedere și sublima misiune, nu a zidurilor, ci a spiritului bisericei, în memorabila zi de astăzi, în care serbăm și noi împreună cu ceilalți compatrioți aniversarea nașterii M. Sale preaînălțatului nostru împărat și rege Francisc Iosif I., căruia între alte multe avem a-i mulțami și redobândirea vechei noastre metropolii, cu ajutorul lui Dumnezeu am așezat peatra fundamentală la zidirea primei noastre biserici catedrale, în onoarea și mărirea lui Dumnezeu și în folosul nostru sufleteș și trupesc, aici în centrul orașului Sibiu, în care se mai putem întruni la serviciile divine și pe cei vreo 600 studenți ortodoci dela institutele din acest oraș, cari până acum au fost lipsiți de acea mângăere, din lipsă de spațiu în vechia capelă.

Deși fondul de care dispunem nu ajunge nici pentru terminarea zidirii, și cu atât mai puțin pentru înfrumșetarea și adiustarea internă și pentru înzestrarea cu cele trebuincioase, — totuși în conțelegere cu veneratul nostru sinod și conzistor arhiepiscopesc, am aflat de bine a întreprinde acea zidire, în firma speranță, că nu vor fi mireni dintre ai noștri, cari cunoscând sublima misiune a bisericii noastre naționale n'ar dori foarte, să vadă opul întreprins cât mai curând terminat cu deplin succes, și cari n'ar sprigini, după putință, aceasta întreprindere mărețată închinată Domnului și cultului noastre religioase.

La aceasta ne-a mai îmbărbătat și împrejurarea, că cercetând noi cum au ridicat și alte națiuni și confesiuni asemenea biserici, și aflând că mai peste tot asemenea întreprinderi s'au început cu puțin mijloace materiale, dar cu multă credință în Dumnezeu și în oamenii cei aleși și binecuvântați ai lui, prin colecte benevole, ne-am zis, pentru că să nu încercăm a face și noi asemenea, și așa am urmat și noi aceeași cale.

Ne-am impus această grea problemă și pentru că printr'un semn vădit al religiozității să ne manifestăm simțul nostru intern către sfânta religiune străbună, al cărei spirit prin feliuritele valuri câte au trecut peste noi în cursul secolilor ne-a conservat, precum ne va conserva și în viitor, tot ce avem mai scump, *legea și limba, datinile și tradițiunile străbune și sincera noastră iubire de patria străbună*, ferindu-ne de pericolele cutropitoare și apropiindune tot mai mult de limanul mântuirii.

Ne-am impus asemenea problemă și pentru că să ne întărim tot mai mult în credința noastră religioasă, îngerul nostru păzitor și îndreptător, și în aceste timpuri grele prin cari trecem, în acea sfântă credință, de care nu ne poate lipsi nici o putere lumească, fiind ea o însușire a sufletului nestingibil de puterea eternă.

În fine ne-am impus această problemă și pentru că prin ridicarea noii noastre Sion să simbolizăm reînvierea maicei noastre metropolii și ridicarea noastră din starea cea tristă a trecutului, să dovedim că pe lângă năzuința și voință tare orice perideri se pot redobândi, și totodată să sigilăm și cimentăm și întrunirea noastră într-o metropolie și într-o biserică națională. Și așa întruniți și în cugete și simțiri, să ne reînnoim și întărim năzuințele noastre la tot mai mare dezvoltare a puterilor noastre sufletești, pentru a ajunge la tot mai multă perfecțiune, după cuvântul sfintei evanghelii: „fiți desăvârșiți, precum este și tatăl vostru cel din ceruri”, și prin aceasta la binele vremelnic și fericirea eternă, scopul suprem al omului.

Când aducem aceasta la cunoștința iubitelui nostru cler și popor, nu putem tănu, că dorința noastră se va putea realiza numai dacă vom contribui cu toții, după posibilitate, la realizarea ei, precum

face aceasta toate popoarele și națiunile mai înaintate și cu aspirațiuni de viitor tot mai bun.

Iar dacă astfel urmează toate popoarele mai înaintate, cari mai au și alte tere-ne de dezvoltare, cu cât mai mult trebuie să o facem noi, cari trăim în și prin biserică, noi cei atât de avizați la terenul bisericesc pentru dezvoltarea noastră în cultura religioasă. Cu cât mai mult avem a face noi, cari prin biserică dorim a ajunge pe celelalte popoare și națiuni, în onoare și bună stare, în bine și fericire, când bine vedem și înțelegem, că asemenea dorințe numai prin jertfe se pot ajunge. Să luăm deci și noi îndemn și exemple dela acelea, sau măcar și dela poporul izraeltean, care deși împrăștiat în toată lumea, prin jertfele pentru credința sa, contra tuturor grelelor cercări venite peste el, se susține de secol, într-o societate religioasă, ca într-o familie.

Deci având în vedere toate aceste momente de cea mai mare însemnătate pentru noi, și conziderând că nu știm când ni se va mai oferi asemenea ocaziune binevenită să ne manifestăm și prin faptă interesul, față de biserică, ce'l întonăm atât de mult, din gură: venim a pofti și a ruga pe toți p. t. protoprezbiterii, preoții și învățătorii noștri, cari trăesc dela biserică, apoi pe p. t. inteligenții noștri, cei mai mulți crescuți cu ajutorul bisericei, și în fine pe toți p. t. poporenii noștri, de ori ce stare, cari încă au a mulțami lui Dumnezeu și bisericii starea lor, să binevoiască a sprigini întreprinderea noastră cu oferte benevole, și apoi fiecare în jurul său să mai lumineze și pe alții asupra însemnătății celei mari ce o are biserică pentru noi și să'i îndemne la asemenea contribuiri, atât din simț de pietate, cât și din recunoștință pentru binefacerile primite dela Dumnezeu și dela biserică, în deplina speranță, că preabunul Dumnezeu va răsplăti toate jertfele făcute, cu darurile sale cele bogate.

După ce astfel se vor lumina și orientă toți asupra însemnătății întreprinderii noastre, mai aducându-le aminte și aceea coincidență minunată, cum preabunul Dumnezeu, chiar estimp, când am început zidirea Sionului nostru, ne-a mai binecuvântat și cu un un dintre cei mai binecuvântați: fiecare p. t. protoprezbiter, preot, învățător și inteligent să premerge și altora cu bun exemplu, subscriind mai întâi dănsii ofertul cu care voesc a contribui, apoi îndemnând și pe alții la asemenea contribuiri.

Peste aceasta mai poftim pe preoții din comunele noastre mai cu stare să întruiească comitetele și sinoadele parohiale la ședințe și să le recomande a vota și din prisosul averii bisericești ce se va putea.

De asemenea mai poftim și rugăm pe preoții și învățătorii noștri, că cunoscând dănsii mai deaproape pe credincioșii noștri cei cu stare mai binecuvântați de Dumnezeu, să umble pe la casele lor pentru a aduna oferte benevole. Ofertele pot fi nu numai în bani, ci și în naturalii și se pot da ori îndată, ori după aceea, în tot cazul însă toate au a se înscrie într-o listă de colectă ce o va face preotul, iar unde sunt mai mulți preoți, fiecare pentru parohia sa. Ofertele mai însemnate se pot plăti și în restimp de trei ani până când sperăm să se termine zidirea. Naturaliile au a se preface în bani prin preoții și epitropii bisericilor. Pentru mai bună controlă toate contribuiriile se vor publica în jurnalul nostru arhiepiscopesc, apoi se vor prezenta și venerabilului nostru conzistor și sinod arhiepiscopesc, arătându-se cu numele comunele și persoanele, dimpreună cu sumele ce au contribuit. Baniile colectați să se înainteze de dreptul casei arhiepiscopale, ori prin însuși dăruitorul, ori prin preotul care a adunat, de unde se va chita primirea.

Pentru și mai bună orientare a tuturor alor noștri dispunem, ca preoții să publice în biserică această carte pastorală după împrejurările locale, într-o Duminecă s'au sărbătore, când biserică va fi mai bine cercetată de popor, iar colecta să se înceapă numai după publicare, în tot ca-

zul în cursul lunii lui Septembrie a. c., continuându-se așa, ca să se poată închide până la Novembre a. c. Numele dăruitorilor și binefăcătorilor mai însemnați la această întreprindere mare și folositoare se vor eterniza în dipticul sau pomelnicul bisericeii și vor fi conziderați pururea de ceteri binefăcători ai catedralei noastre și peste aceasta numele acelora în tot anul se va ceti în catedrală și pentru toate timpurile se va cuprinde și în sfintele rugăciuni ale Sionului nostru.

Dorind foarte, ca și eu să mă număr între acei donatori, și totodată să premerg și cu bun exemplu la această colecție, cu mângăiere subscriu și ofer și din parte-mi de astădată modesta sumă de 5000 coroane, rugând pe Dumnezeu să o primească ca și banul vădinei din sfânta evanghelie...

Frumosul apel a avut darul de a însufleți pe toți și a-i face să jertfească fiecare după putință pentru fondul catedralei ortodoxe din Sibiu. Protopresbiterii, preoții, învățătorii, chiar și candidații de preoți și învățători au dezvoltat un zel vrednic de toată lauda întru colectarea ofertelor benevole dela poporului dela sate, iar inteligența română și meseriașii noștri încă și-au făcut datorința în privința aceasta.

În fruntea celorlalte au înțeles mai bine cuvântul arhieresc este a se pune ilustra familie de *Mocsonyi*, care singură a dat pentru fondul catedralei suma de 60.000 coroane, avizând despre acest marimos act pe Arhiepiscopul și Metropolitul Metianu prin următoarea scrisoare:

„Inaltpreasfinția Ta, Domnule Arhiepiscop și Metropolit! Adânc pătrunși de pietate, iubire și venerațiune față de morții familiei, îndeosebi față de fericirii în domnul adormiți Catarina, Mihail, Antoniu, Georgiu și Eugeniu, cari ne stau mai aproape, donăm în pia lor memorie pentru catedrala metropolitană din Sibiu 60.000 coroane. Aducând aceasta Inaltpreasfinției Tale la binevoitoare cunoștință, te rugăm Preasfințite, a primi expresiunea considerațiunei noastre celei mai distinse. Birchiș, 22 Septembrie v. 1902, Alexandru Mocsonyi m. p., Zeno Mocsonyi m. p. văduva contesa Andreiu Bethlen născută Livia de Mocsonyi m. p., Contesa Rudolf Bissingen născută Georgina de Mocsonyi m. p., Văduva Eugenia de Mocsonyi născută Terezia Horváth de Zalabér m. p.”

Prin acest fapt de o extremă generozitate de o parte, ear de altă parte doveditor despre iubirea ce o are ilustra familie de Mocsonyi față de biserica străbună și neamul românesc, s'a format un nou titlu de recunoștință și venerațiune către această nobilă și ilustră familie pe seama tuturor inimilor bune și curate românești.

Din însuflețirea obștească a eșit o sumă de peste 300.000 cor., adunate pe seama fondului catedralei din Sibiu, la care, cu sume mai mari, afară de ilustra familie de Mocsonyi și de Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu, au contribuit următorii: Parohienii din Sibiu-cetate (colectant P. Cosma), cu peste 20.000 coroane. Dr. Josif Gall, pentru sine și pentru decedata sa soție, doamna Ecaterina Gall, cu 6000 coroane. Ministrul de culte și instrucțiune publică al Ungariei, ca ajutor, cu 15.000 coroane. Institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu, cu 10.000 coroane. Vasile Cora, cu 5.500 coroane. Vasile Stroescu, cu 3000 coroane. Stroe Beloescu, cu 2000 coroane. Pantaleon Lucuța, cu 2000 coroane. Mănăstirea Hodos-Bodrog cu 2000 coroane. Dr. Ioan Mihu, cu 2000 coroane. Biserica din sub-

urbiul Jozefin cu 5000 coroane. Corpul profesoral dela seminariul Andreian cu 2500 coroane. Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Miron E. Cristea, Nicolae Jughănar, Mihail Cirlea, Constantin Steriu, Societatea „Transilvania” din București, cassa de păstrare din Săliște și corpul profesoral dela gimnaziul român din Brașov, cu câte 1000 coroane, etc. etc. Dintre protoprezbiterate, cele mai frumoase oferte le-a adunat al Orăștiei, în sumă de 7610 coroane, apoi al Sebeșului, în sumă de 5805 coroane și cel din Alba Iulia, cu 4156 coroane.

Noul Sion.

Și venit'au zidari mulți, veseli la vorbă și spornici la muncă, acești urmași ai meșterului Manole, și punând cărămidă lângă cărămidă, curând au scos fundamentul din pământ, și în doinele lor și sub mâinile lor ridicatus'au în curând zidurile bisericeii noastre catedrale la înălțimea de aproape patru metri. A venit apoi iarna cu zăpadă și cu înghețuri, când nu s'a mai putut lucra, dar cu ivirea primăverii anului următor, 1903, zidirea a fost continuată cu mare zor și în toamnă biserica a fost pusă sub coperiș. În deosebi migăloasă a fost munca zidarilor la construirea cupolei, în care se află mai mult fier decât cărămidă, și apoi la virfurile turnurilor, provăzute în urmă cu cele două cruci mari aurite, pe cari le poartă în frunte.

Înainte de a fi fost așezate în vârful turnurilor, crucile au fost sfințite prin Inaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu.

Acest act frumos și însemnat s'a săvârșit în 12 Novembre n. 1903. Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul a oficiat întâiu sfânta liturgie în capela din reședința arhiepiscopescă, și apoi a făcut sfințirea crucilor și s'a scris un act comemorativ din partea tuturor membrilor conzistorului arhidiecezan, în frunte cu Arhiepiscopul și Metropolitul.

Crucile au fost în urmă învălitate în pânză albă, și ridicate de câte doi clerici au fost duse cu procesiune în curtea catedralei, unde arhitectul Szalay le-a luat în primire. Corul seminarial „Andreian” cânta, atât pe cale, cât și în curtea catedralei până la ridicarea crucilor, troparul „Mântuiește Doamne poporul tău!” În urma crucilor, duse de cei patru clerici, s'au înșirat membrii conzistorului, în frunte cu Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan, însoțit de vicarul arhiepiscopesc arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, apoi publicul care a așezat în număr mare la acest frumos și rar eveniment.

Crucile au fost legate de funia scripetului și ridicate încet-încet în vârful turnurilor, unde lucrători dexteri le-au luat în primire și le-au așezat și întărit la locul lor, pentru ca să vestească celor de acum și celorce vor să vie, mai ales generațiilor viitoare, că credința noastră cea neclătită către biserică ne-a dus la biruință și ne-a făcut să ajungem zilele, în cari sfânta cruce, semnul biruinței, să ne lucească în mijlocul acestui oraș, care într-o vreme nu suferia cruce pe biserică românească și nu suferia biserică românească în mijlocul său, ci numai la margine de oraș!...

Era o zi de toamnă, posomorâtă, nouroasă, ziua în care au fost așezate crucile în vârful turnurilor, dar în momentul în care ele au fost desbrăcate de pânza în care erau învălitate și au fost așezate în vârful turnurilor, noul ceară pân-

aci acoperiau soarele s'au resfirat, cerul s'a înseninat și crucile s'arătăndu-se cu razele de soare, străluciau în lumina orbitoare, vestind departe, departe, că noul Sion e acum aproape de terminare, iar prin lucirea lor simbolizau biserica și fericirea celorce au ostenit atât de mult pentru realizarea dorinței generale de a avea în Sibiu, în centrul metropoliei, un lăcaș dumnezeesc vrednic de mărirea Tatălui nostru cel din ceruri!...

Dupăce au fost așezate și întărite crucile, iar actul comemorativ a fost depus în globul turnului de către mează noapte, lucrătorii dela înălțimea ametoitoare, unde priviți de jos n'aveau decât mărirea unor copii, au ridicat păharele și au închinat: Cel din turnul de către meazăzi pentru Maiestatea Sa Impăratul și Regele nostru Francisc Iosif I. Publicul a răspuns de jos cu entuziasme „Să trăiască” la adresa Maiestății Sale. Cel din turnul de către meazănoapte pentru Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu. Au urmat alte puternice strigări de „Să trăiască”. Iarăș cel din turnul de către meazăzi pentru membrii din conzistoriul arhidiecezan, apoi cel din turnul de către meazănoapte pentru membrii din comisiunea de clădire, Dr. Ilarion Pușcariu, Parteniu Cosma, Nicolae Ivan și Pantaleon Lucuța, precum și pentru inginerul Schussnig, și în urmă iarăși cel din turnul de către meazăzi pentru arhitectul-anteprenor Szalay. După fiecare vorbire publicul de jos răspunde cu „Să trăiască”, iar păharele erau aruncate jos, unde se spargeau în mii de bucatele.

Crucile au fost făcute în Sibiu, în atelierul măestrului Sinte, de naționalitate română, au fost trimise apoi la Viena pentru a fi aurite în foc. Sunt de un metru și jumătate de mari în înălțime, și sunt provăzute cu parafulger cu câte trei raze.

Din incidentul acestui mare eveniment, Inaltpreasfinția Sa a întrunit la masă pe toți membrii conzistorului. În cursul mesei Excelența Sa a toastat pentru domni membri din conzistor, cari i-au dat mână de ajutor la realizarea zidirii catedralei, iar în numele acestora a răspuns asesorul conzistorial Parteniu Cosma și vicarul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, dorind ambii Metropolitului să-i fie dat nu numai a sfinți noul Sion, ci a și conduce mulți ani serviciile divine, cari vor fi celebrate în această nouă casă a Domnului, ridicată spre mărirea Lui și spre fala și mândria credincioșilor bisericeii ortodoxe române!

În primăvara și vara anului 1904 s'a făcut tencuirea pe din lăuntru a bisericeii catedrale, lucrare asemenea migăloasă, mai ales sus, la cupolă, și lucrările cari mai erau de lipsă pe din afară, iar în toamnă zidirea era gata, până la pictură și sculptură, apoi strane, scaune și pardoseală, va se zică ornamentarea internă.

În 13 Decembre nou 1904 au fost sfințite apoi, pentru a fi așezate în turnuri, cele patru clopote, procurate pe seama catedralei.

Sfințirea s'a făcut prin Inaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Metianu, la orele 12 din zi, în curtea catedralei, unde clopotele erau așezate în șir, unul lângă altul. De față era un public număros românesc. Arhiepiscopul și Metropolitul a fost azistat la actul sfințirii de Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, asesorii conzistoriali Dr. Miron E. Cristea și Nicolae Ivan, apoi de diaconul Demetriu Câmpănu.

Inaltpreasfinția Sa a fost adus din reședință la locul de sfințire și apoi dus iarăși la reședință cu procesiune, sub baldahin, între sunetele troparului „Bine ești cuvântat Cristoase Dumnezeu nostru”.

Excelența Sa a făcut serviciul prescriș, în urmă a stropit cu apă sfințită clopotele și publicul azistent. Clopotele în zilele următoare au fost ridicate și așezate în turnuri. Sunt eșite din turnătoria de clopote a fiilor lui Frideric Seltenhofer din Sopron și au greutatea următoare: Cel mai mic e de 168 kilograme, al doilea de 423, al treilea de 790 și al patrulea de 1345 kilograme.

Vineri, în 23 Decembrie n., zi de târg de săptămână în Sibiu, au fost trase toate de probă, spre bucuria și mângăierea miilor de suflete românești, din jurul Sibiiului, întrunite la târg. Despre acest eveniment „Telegraful Român” scria în numărul 134 următoarele:

„Azi (Vineri) la 10 ore și 10 minute au sunat pentru primată în turnurile catedralei toate patru clopotele, fiind trase timp de 10 minute. Luni (19 Decembrie) la 11 și jumătate a sunat de primată clopotul cel mare, așezat singur în turnul de către meazănoapte. De Luni până astăzi au fost ridicate și așezate în turnul de către meazăzi celelalte trei, făcându-se apoi azi tragerea de probă. După veacuri îndelungate, în cari credincioșii din Sibiu-cetate ai bisericeii noastre abia erau sferiți să laude pe Domnul în capela fără turn, fără clopote, ascunsă în fundul curților, în dosul caselor, — azi sunetul puternic și armonios al clopotelor unei catedrale grandioase, ridicate pe tocul modestei capele de odinioară, umple de bucurie inima credincioșilor și vestește lauda și vrednicia acelora, din obolul cărora biserica ortodoxă română din Transilvania își are astăzi catedrala sa. Fie ca primul glas al clopotelor ei să fi sunat în ceas bun, în ceas cu noroc pentru tot mai mare progres și înaintare spre idealul ei, întărirea credincioșilor în credința strămoșască, conducerea lor spre tot ce e bun, frumos și plăcut lui Dumnezeu!”

În vara și toamna anului 1904 s'a făcut pictarea catedralei, s'a așezat iconostasul, s'a aranjat corul, s'a făcut pardoseala, s'au pus stranele, scaunele, amvonul, etc., iar ce a mai rămas de făcut din toate acestea s'a făcut în cursul iernii, astfel, că cu excepțiunea unor mici întregiri, îndreptări și reparaturi, în primăvara anului în care ne aflăm, 1906, catedrala a fost și pe din lăuntru gata, iar conzistorul arhidiecezan a putut stabili ziua în care are să fie sfințit și dat destinațiunei noul și frumosul nostru Sion, ziua de mâine, 13 Maiu n.

Mai țin de necesar a aminti, că câtă vreme s'a lucrat la zidirea bisericeii catedrale, conzistorul a fost ținut în curent din vreme în vreme cu mersul lucrărilor, și în caz de trebuință a decis numai decât în privința modificărilor, ce s'au arătat a fi necesare. Referent a fost la început asesorul conzistorial Nicolae Ivan. Dupăce s'a trecut la ornamentarea internă a catedralei, referada a primit-o apoi asesorul con-

Dr. Miron E. Cristea. Conzistoriul iarăși din partea sa a făcut raport totdeauna sinodului, atât despre mersul lucrărilor, cât și despre rezultatul îmbucurător al colectei deschise în favorul fondului catedralei. Și sinodul cu plăcere a luat știre despre toate mai ales despre îmbucurătorul și neobicinuitul rezultat al colectării de oferte benevole pentru biserica catedrală. Astfel sinodul din anul 1903 a adus frumoase ovațiuni Inaltpreasfinției Sale, domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu, cu ocaziunea dezbaterii asupra raportului făcut din partea conzistoriului

în privința aceasta, când între zgomotoase aclamări la adresa Excelenței Sale a votat în unanimitate următorul conclud:

„Luând la cunoștință frumosul rezultat de 217.096 cor. 08 fileri, obținut prin colectă, sinodul arhidiecezan îl consideră de o deamă și impozantă manifestare a viului interes, a dragostei și a tradiționalei dărnicii, prin care s'a afirmat și se afirmă totdeauna poporul român din patrie față de strămoșca sa credință, față de biserică sa ortodoxă națională și față de instituțiile acesteia. Din acest motiv de mândrie relevă și accentuiază în deosebi însemnătatea etică a acestei manifestări, iar contribuțiilor și în special familiei Mocsonyi le exprimă mulțămirea. Deși colecta încă nu este încheiată, sinodul exprimă mulțămirea sa înaltpreasfinției Sale domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu pentru viul interes, energia și deosebita activitate dezvoltată în favoarea acestei colecte...”

Ultimul raport către sinod l-a făcut conzistorul arhidiecezan în chestia catedralei în anul acesta, când a comunicat înaltei corporații bisericești, că *biserica catedrală e terminată* și că ziua sfințirii ei e *pe 13 Maiu n.* (30 Aprilie v.)

Din acest raport se vede cât a costat catedrala. Pe baza actelor și datelor aflătoare la cassa arhidiecezană s'a stabilit suma în 753.833 coroane, iar a celor mai sunt de făcut în 16.000 coroane, prin urmare *biserica catedrală din Sibiu costă în sumă rotundă 770 mii coroane.*

Cheltuielile acestea s'au făcut sub titlul următor: Locul pe care s'a zidit catedrala, adică casele demolate, — fără locuința parohială și fără biserica veche demolată, — au reprezentat după inventar o valoare de 123,392 coroane. Pentru facerea planurilor, acordarea de premii și remunerarea experților s'au cheltuit 19,020 cor. Arhitectului Szalay încredințat cu edificarea catedralei, i-s'au plătit 459,820 coroane. Inginerului Schusznig, încredințat cu supravegherea lucrărilor s'au plătit 8000 coroane. Sculptorului Babic din București pentru facerea iconostasului 25,000 coroane. Pictorului Smigelschi 20,000 coroane. Măsarului Pătrușiu pentru scaune, strane, amvon, etc. 20,700 coroane. Pardositorului Marcu pentru pardosirea curții catedralei, 3512 coroane. Introducerea electricității în catedrală a costat 3460 cor. Padiementarea bisericii cu ciment 6000 cor. Lăcătușul Purece a primit pentru grilaj și porțile de fier 7193 coroane. Pentru cele patru clopote ale catedralei s'au plătit 11,803 cor. Pentru candelabrele liferate de firma Zeiser dela Viena, 20,000 coroane. Pictorul Kandler a primit 5856 cor. Grădinarul pentru plantațiunile din jurul bisericii 828 cor. Pentru spoitul bisericii cu marmură pulverizată s'au plătit 5121 coroane. Dăruri la diferite ocazii 522 cor. Pentru prapori s'a dat anticipație 600 cor, iar cartirul parohului a costat 3500 coroane. La olaltă deci 753,833 coroane.

De achitat mai sunt următoarele: Lui Smigelschi pentru pictarea catedralei 6000 cor. Pentru padiementare 2000 cor. Arhitectului 1000 cor. Măsarului 800 cor. Pentru chivot 2500 cor. Pentru covoare 400 cor. Spese mărunte 3300 cor. La olaltă 16,000 cor. Va să zică 770,000 coroane va face suma finală a cheltuielilor avute cu zidirea și ornamentearea catedralei.

Acest ultim raport conzistorial, sinodul arhidiecezan încă l'a luat spre știre în ședința din 28 Aprilie 1906, exprimându-și „deosebita sa bucurie” că în sfârșit mulțămirea ajun-
gându-se, poporul nostru drept-

credincios își are biserica sa catedrală, de care a fost lipsit sute de ani, și astfel numele Excelenței Sale Domnului Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metianu ca șef suprem al bisericii noastre, care a intrat în mod atât de fericit și strălucit ideile și dorințele fericitelor și antecesori, și mai ales ale marelui arhieru Andrei baron de Șaguna, și-a dăruit un monument neperitor în istoria bisericească a neamului nostru. Sinodul roagă deci, atât pe Excelența Sa, cât și pe zelosii colaboratori la această operă măreață, să primească viile sale mulțămite pentru munca zealoasă, conștiința depusă cu atâta dragoste la înălțarea acestui templu național și să continue și în viitor cu aceeași râvnă, atât la asigurarea înfloririi ei materiale, cât și mai ales morale, ale bisericii celei vii.”

Așa sună concludul luat din partea sinodului arhidiecezan în sesiunea din anul acesta. Și sentimentele de cari a fost stăpânit sinodul când a votat concludul, sentimentele de recunoștință și de mulțămire față de toți cari au obosit întru realizarea frumoasei idei, dar mai ales față de Excel. Sa arhiepiscopul și metropolitul Ioan Metianu, sufletul întreprinderii duse la norocos sfârșit, sunt și vor fi ale tuturor credincioșilor bisericii gr. ort. române, cari cu pietate și venerațiune vor pronunța numele Excelenței Sale totdeauna când vor trece pe lângă mărețea catedrală, ori își vor aduce aminte de ea. Vor binecuvânta apoi memoria celor care nu mai sunt între noi, însă au contribuit într-o formă ori alta la realizarea ideii, și vor implora dar și binecuvântare de sus asupra celor care împreună cu Excelența Sa au obosit pentru a ajunge să-și vadă cu ochii și acest vis frumos, o biserică catedrală ortodoxă română în mijlocul Sibiului, ca vestitoare de biruință, pe cale pacinică și naturală, asupra întinerului în care nu puteam fi condamnați să rămânem pentru totdeauna, noi cei mai vechi creștini și cetățeri ai patriei acesteia!...

Incheiere.

Și acum, după ce mâne vei fi dat măreței și sublimei tale misiuni, frumos și sfânt lăcaș al Domnului, fi de aci încolo izvor puternic de întărire pentru cei slabi și izvor de mângăere pentru cei obidiți. Fi izvor de credință și de nădejde pentru toți Românii dreptcredincioși, pe cari *taria în credința strămoșească* ia conservat și până acum și i-a făcut să treacă cu succes prin valurile trecutului lor atât de asupritor și atât de furtunos!

Intărește-i pe toți în credință, că dacă puterea de sus nu i-a părăsit până acum, ci după atâtea veacuri de umilire și de suferință le-a trimis și această zi de bucurie și de mândrie națională, ziua sfințirii tale, — nu-i va părăsi nici în viitor, ci cu părintească îngrijire îi va conduce prin valurile vieții următoare, pentruca să ajungă la limanul doririi lor, atunci când va fi *plinirea vremii!*...

Mai presus de toate fi însă mulți ani de acum înainte izvor de bucurie și de mângăere pe seama celui în muncă încărunit, pe seama înaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop și Metropolit Ioan, căruia avem în prima linie să îi mulțămim că te avem, și care cu drept cuvânt poate spune despre tine, noule Sioane: „*A mea plăzmuire ești!*”

Lasă-ne deci, ca la altariul tău mulțămită să aducem cerului că ni l-a dat, și că l-a împărțit de bucuria de a-și vedea dorința împlinită, monumentală zidire termi-

în pace și sănătos și ziua sfințirii acestui falnic monument, pe care singur, și l-a ridicat în viață, ca vie mărturie pe seama generațiilor celor multe următoare despre zelul apostolic cu care și-a împlinit chemarea de cap al bisericii gr. ort. române din Transilvania și Ungaria!...

Ear' Lui să-i strigăm toți, din tot cugetul și din tot sufletul:

Întru mulți ani, Stăpâne!

T. V. Păcățian.

NOUȚĂȚI.

Pentru a putea da un raport amănunțit despre toate serbările împreunate cu sfințirea bisericii catedrale din Sibiu, numărul proximal al ziarului nostru apare Marți seara.

Oaspeții nostri. Pentru a participa la actul sfințirii catedralei a sosit în Sibiu Joi seara Preasfinția Sa domnul episcop al Aradului Ioan I. Papp. Și-au mai anunțat sosirea Preacuvioșii Lor, arhimandriții Augustin Hamsea și Vasile Mangra, Antoniu de Mocsonyi, frații Petru, Alexandru și Ionel de Mocsonyi, Dr. Ioan Mihu, Vasile Almășan, deputatul dietal Coriolan Bredecanu, Dr. Poynar, toți protopresbiterii din arhidieceză și alți mulți fruntași din întreaga metropolia.

Programul serbărilor. Serbările începate cu sfințirea bisericii catedrale din Sibiu sunt următoarele:

Astăzi, Sâmbătă la orele 4 d. a deschiderea sinodului arhidiecezan extraordinar în sala Muzeului Național.

La orele 5 privegherea în biserică din suburbiul Iosefin.

Mâne, Duminecă, la orele 8 dimineața, începerea actului sfințirii și apoi celebrarea sfinteii liturgii. La orele 2 banchet, la 5 ore teatru român în sala Muzeului Național și seara conduct cu torțe, după a cărui terminare, convenire socială în sala dela „Gesellschaftshaus”.

Luni la orele 11 în sala Muzeului Național matineul elevilor dela seminarul „Andreian”, iar seara concertul Reuniunii de muzică din Sibiu, în sala dela „Gesellschaftshaus”.

Ședința publică. Societatea de lectură „Andreian Șaguna” invită la *ședința publică* ce se va ține *Luni, în 1/14 Maiu 1906*, cu prilejul sfințirii bisericii catedrale, în sala cea mare a Casei Naționale. *Începutul la orele 11 a. m.*

Programul e următorul: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de prezidentul societății Vasile Stan, prof. sem. 2. Poutpourii române de T. Popovici, executat de orchestra societății. 3. Rolul istoric al bisericii ortodoxe în viața poporului român, dizertație de Ion Duma, cleric cursul III-lea. 4. Mănăstirea Putna, baladă de D. Bolintineanu, muzică de I. Vorobchievici, executată de corul societății. 5. Cătră pace, de P. Cerna, declamată de Tit Morar, cl. c. al III-lea. 6. Dorul înstrăinatului, cor de Flechtenmacher-Popovici, executat de corul societății.

Maiestatea Sa la Budapesta. După dispozițiile de până acum Maiestatea Sa va veni la Budapesta în 20 Mai și va sta până în 24 Mai, când va pleca la Bruck. Pestanii îi pregătesc o primire frumoasă, iar cerurile din capitală îi vor da în seara sosirii o serenadă. Deschiderea dietei Maiestății Sa o va face în 21 Mai, prin mesaj de tron.

Beksics Iustav, unul din cei mai înverșunați soviniști maghiari, a murit repentin Luni la amiază în Budapesta în vârstă de 59 ani. Beksics a fost unul dintre cei mai aprigi vrășmași ai intereselor neamului nostru.

La colecta catedralei au mai intrat următoarele contribuiri: 1. Preasfinția Sa episcopul Aradului I. Ign. Papp suma de 1000 cor. 2. Comuna Porcești 220 cor. (din cari 100 cor. dela comuna bisericească, iar 59 cor. dela com. politică). 3. Dumitru Popovici, comerciant în Sibiu 100 cor. 4. Vasile Balan și soția Ioana, economi din Cristian 100 cor.

Himen. Dzoara Iustina Stanciu din Brad și dl Ioan Andreiu cleric abs. din Tebea anunță celebrarea cununiei lor, care se va oficia Sâmbătă, în 12 Maiu st. n. 1906, la orele 10 a. m. în biserica gr. or. din Brad.

Asentare de cai. În Sibiu se ține în 5 Iunie n. c. la orele 7 dimineața asentare de cai pe seama regimentului de husari honvezești numărul 9 din Ogorheiu. Licităția se ține la casarma de honvezi, piața de lemne, din Sibiu. Se vor cumpăra cai în etate de 3—7 ani, de înălțime dela 158 până la 166 centimetri, binefăcuți și binegrijiți. Cai de trei ani se cumpără numai în cazul că sunt bine dezvoltăți. Proprietariul calului cumpărat trebuie să fie provăzut cu certificatul prescripționat de proprietate.

Cleptomanie. În apropiere de Madrid a fost deținut în zilele trecute principele Adolf Wrede și soția lui Dolores, pentru că s'a constatat, că au furat din mai multe hoteluri multe obiecte de argint. Amândoi sufer de boala cleptomaniei, deși în realitate n'ar fi avizați la această meserie rușinoasă.

Deputații jidani. Între deputații aleși acum pentru dieta țării noastre sunt 19 jidani. Dintre aceștia 13 sunt aleși cu program kossuthist, partidul constituțional are un jidan, partidul democrat are trei și cel socialist unul. Deputații aleși fără programul vr' unui partid anume încă-și au un reprezentant jidan. Despre aceștia se știe sigur, se poate întâmpla însă să se mai descopere vre-unul între cei proaspăt aleși.

Drepturi politice femeilor. O coconă dornică de emancipare și egală îndreptățire cu bărbații scrie într-o foaie, că ar fi timpul ca și femeile să ajungă la aceleași drepturi politice, pe cari le au și bărbații. Face propunerea ca și femeile să servească statului într-o formă onorabilă, să aibă drept de miliție, să aibă drept de voluntariat în serviciul public etc., iar în schimb să aibă drept de vot activ și pasiv în toate afacerile politice. Ea și-a luat de bază proverbul francez: ce que femme veut, Dieu le veut—ceea ce vrea femeia, vrea și Dumnezeu.

Calatorie interesantă. Cu trenul expres orientat a ajuns în zilele trecute la Paris un anumit Dimitrie Bonzila. A plecat din Constanța furișându-se pe un vapor cu care a ajuns nebăgat în seamă până la Constantinopol. Aci s'a furișat sub vagonul restaurant al trenului expres și și-a aflat un loc potrivit, în care a stat 53 ore până a ajuns în Paris. Aci a fost prins aventurierul.

Isprava bombelor. Se pare, că de un timp încoace s'a liniștit călătoria agitației din Rusia. Din când în când mai veneau știri răslăte despre câte o mișcare mai mică. Acum deodată vine vestea, că revoluționarii au comis două atentate asupra guvernului din Moscova și cel din Iecaterinoslav.

Guvernorul Seltarovski din Iecaterinoslav a fost atacat de șase indivizi seara când mergea dela gară spre casă și a fost omorât.

Celalalt, Dubasov, guvernor în Moscova, care a ucis câteva sute de răsculați, a scăpat mai ușor. Când a observat că atentatorul aruncă bomba a sărit din trăsură. Explozia l-a rănit însă la picioare, o mână și la cap. Trăsura s'a zdrobit. Atentatorul a murit. Guvernorul zace acum greu bolnav.

Din Zlagna ni-se voru următoarele: În Zlagna din Marea Apuseni s'a înființat Filiala a X-a a Reuniunii a doua de îngropăciune dela Deva sub directoratul parohului Emanuel Beș. Fund o instituție de binefacere pentru poporul român e de doric ca onorațiilor și poporul român din Zlagna și jur să o sprijinească cu tot zelul necezar.

S'a înființat apoi pentru Zlagna și jur și o „Tovărășie agricolă”, al cărei scop este îmbunătățirea stării economice și industriale a întreg poporului român din Zlagna și jur. Aceasta s'a întemeiat în urma năzuințelor binefăcătoare ale dlui avocat Dr. Vasile Fodorean cu sprijinul preoților și a învățătorilor din Zlagna și jur. Ca funcționari în mod provizoriu au fost aleși: Prezident: Emanuel Beș; viceprezident: Nicolae Crăstă; casar: Ioan Fodorean; econom: Iuliu Albu și șar-tar: Ioan Tănăsescu și un comitet de membri.

Publicare de licitațiune.

Licitațiunea minuendă verbală pentru predarea edificării unei case comunale pentru locuința notarială în comuna Bungard se va ține în 27 Maiu n. c. la 3 ore p. m. în cancelaria comună.

1. Oferte în scris — provăzute cu 1 cor. timbru, cu vadiul prescrip, precum și cu declarațiunea că oferentul cunoaște planul, preliminarul și condițiunile de edificare și că le primește acele — se primește.

2. Prețul de strigare este suma preliminară de 5612 cor., cărămidă, varul, năsipul și țigla se dau dela comună.

3. Vadiul este de 10% din prețul strigării, care sumă oferentii au să o depună până la începerea licitațiunii. Oferentul primit va lăsa acea sumă de cauciune până la colaudarea edificiului.

4. Reprezentantia comună își susține dreptul de a alege din 3 minusoferenți pe oricare.

5. Condițiunile detaliate se pot vedea în cancelaria comună oricând.

Primăria comună:

Nicolae Ciora
primar.

Vasile Moșoiu
notar.

Tara noastră, descrierea părților Ardealului, Valea Murășului, de Silvestru Moldovan, se vinde cu prețul redus de 1 cor. (în loc 2 cor.), plus porto 20 fil., la Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben).

Concurs

Pentru zidirea școlii confes. gr. or. române din Agârbiciu, protopresbiteratul Mediaș, se escrie prin aceasta concurs public pe ziua de 14/27 Maiu 1906 la 2 ore p. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Zidirea se dă în întreprindere prin licitațiune minuendă.

2. Preliminarul de spese e de 4793 cor. 56 fil. subtrăgându se materialul de peatră, cărămidă, var, năsip, pământ și țigla pe care îl dă comuna bisericească.

3. Licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare.

4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a dă în întreprindere zidirea școlii aceluia dintre concurenți, care îi mai convine, fără conziderare la ofert și fără a-și motiva purcederea față de ceilalți.

5. Licitațiunea, respective contractul pentru întreprinzător intră în valoare îndată după subscriere, iar pentru comuna bisericească după aprobarea Preaveneratului Conzistor arhidiecezan din Sibiu.

6. Planul, preliminarul de spese și specificul lucrărilor, cum și condițiunile de zidire se pot vedea orișicând la viceprezidentul comitetului parohial Ioan Cărămădar.

Agârbiciu, în 23 Aprilie (6 Maiu n.) 1906.

Teofil Holerga
adm. par.

Vidi:

Romul Mircea, protopresb.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de
juvaericeale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiu, strada cisdădiei nr. 14.

[74] 6-

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Din incidentul serbărilor sfințirii catedralei din Sibiu onorații participanți sunt rugați a se convinge personal despre serviciul solid și conștient din

Parfumeria Meltzer

Strada Cisdădiei (palatul comădei de corp)

Se capătă tot felul de **parfumuri, săpunuri de toaletă, ape de toaletă, creme pentru obraz, pomăzi, perii de dinți, de cap și de haine, peptene, legătoare de mustață, bureți, etc.**

(88) 5-

Mare depozit cu mustre de **luminări pentru biserică**. Prețuri eftine.

GUSTAV MELTZER, Strada Gușteriții 25.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(119) 36-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuranturi ilustrate gratis.

Banca de asigurare**„TRANSILVANIA“**

Sibiu, str. cisdădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- ➡ asigurări contra focului și esplosiunilor,
- ➡ asigurări de viață și de rente viagere,
- ➡ asigurări contra furtului prin spargere,
- ➡ asigurări de grindină,
- ➡ asigurări de accidente și de sticlă.

➡ Valori asigurate 105 milioane corone. ➡

••• Despăgubiri prestate 7 milioane corone. •••

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la Direcțiune în Sibiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 27-

Berile originale:

Pschorrbräu de München

Urquell de Pilsen

Export-März a lui Dreher

se capătă zilnic proaspete, cu pocalul ori cu sticla în

Restaurantul „Stadtpark“

peste cale de Muzeul național —

Nu numai cetit

dar și probat trebuie

săpunul din lapte de crin
— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrii, cum și o culoare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiu la farmacia „la urs“ (piața mică), farmacia „Rummler“, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cisdădiei, Missetbacher sen., piața mare, Meltzer str. cisdădiei și gușteriții, piața mică, fabrică transilv. de luminări de sticlă (str. cisdădiei), 82 4-52, și la farmacia W. Lingner.

Noroc colosal la Gaedicke!

La tragerea clasei a VI-a acum încheiată am ajuns a patraoră în situația plăcută de a plăti mușterii mei cel mai mare câștig de

400.000 coroane

Numai în ultima loterie au câștigat mușterii mei câștigurile principale de

400,000	coroane cu numărul	19406
60,000	„ „ „	3952
30,000	„ „ „	88873
30,000	„ „ „	42778
20,000	„ „ „	88000
15,000	„ „ „	97214
10,000	„ „ „	71772

Cu provocare la rezultatele acestea neîntrecute ofer pentru tragerea clasei I. a loteriei de clasă XVIII din 23 și 25 Maiu n.

(388) —4

lozuri întregi jumătăți pătrare optimi

12—

6—

3—

1-50 coroane.

Toți mușterii mei primesc șecuri postali cu cari pot trimite banii fără porto. Deoarece lozurile din colectura mea în urma enormelor rezultate vor avea căutare mare, se recomandă a se face comănde imediat. Inmulțiți numărul norocoșilor, cari pot zice, că au ajuns la avuție prin Gaedicke.

Casa de bancă GAEDICKE

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 11. szám.